Evaluatie Jongerenloket

Jouw Unit

Evaluatie jongerenloket

JOUW Unit

Opdrachtgever: RMC Achterhoek

januari 2012

Peter Gramberg (Oberon)
Jessica van der Linden (Oberon)
Anne Luc van der Vegt (Oberon)
Ton Eimers (KBA Nijmegen)
Mariska Roelofs (KBA Nijmegen)

© Oberon en KBA Nijmegen
Postbus 1423
3500 BK Utrecht
tel. 030-2306090
fax 030-2306080
e-mailadres: info@oberon.eu

Inhoudsopgave

1 Inleiding 6
1.1 Aanleiding 6
1.2 Onderzoeksvragen 6
1.3 Leeswijzer 7

2 Werkwijze 8

3 Doelstelling en doelgroepen 10
3.1 Doelstelling JOUW Unit 10
3.2 Doelgroepen JOUW Unit 11
3.3 Doelgroep Wet Investeren in Jongeren (WIJ) 11
3.4 Doelen en doelgroepen volgens intern betrokkenen 13
3.5 Doelen en doelgroepen volgens 'klanten' van JOUW Unit 14
3.6 Mening over uitbreiding doelgroep 14
3.7 Conclusie 16

4 Positionering en organisatie JOUW Unit 17
4.1 Organisatie JOUW Unit 17
4.2 Positionering en organisatie volgens intern betrokkenen 18
4.3 Positionering en organisatie volgens ´klanten` JOUW Unit 20
4.4 Toekomstige positionering JOUW Unit 21
4.5 Conclusie 22

5 Resultaten en effecten JOUW Unit 23
5.1 Voortijdig schoolverlaten in de Achterhoek 23
5.2 Resultaten JOUW Unit 26
5.3 Resultaten en werkwijze volgens intern betrokkenen 26
5.4 Resultaten en effecten volgens 'klanten' van JOUW Unit 27
5.5 Conclusie 30

6 Conclusies en advies voor de toekomst van JOUW Unit 31
6.1 Jongerenloketten in Nederland: één loket voor scholing en werk 31
6.2 Positionering van JOUW Unit: werk, opleiding of allebei 31
6.3 De kracht van JOUW Unit: persoonlijke en effectieve begeleiding 33
6.4 Advies: de toekomst van JOUW Unit 34
6.4.1 JOUW Unit concentreert zich op terugleiding naar onderwijs 34
6.4.2 Sociale dienst en UWV richten zich op de toeleiding naar de arbeidsmarkt 36
6.4.3 Verbinden van beide functies 36

Bijlagen 38

Evaluatie JOUW Unit - Vragenlijst jongeren 39

Evaluatie JOUW Unit - Vragenlijst bedrijven 41

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2004 is door RMC Achterhoek in samenwerking met het toenmalige Centrum voor Werk en Inkomen het initiatief genomen om een jongerenloket voor werk en scholing op te zetten. In september 2005 ging dit jongerenloket van start in de regio Doetinchem (West-Achterhoek), in juni 2006 in de regio Winterswijk (Oost-Achterhoek). Het jongerenloket kreeg de naam JOUW Unit.[1] De doelgroep van JOUW Unit bestaat uit (dreigende) voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie, werkende jongeren zonder startkwalificatie en werkzoekende jongeren zonder startkwalificatie. In en rond de wereld van JOUW Unit is veel in beweging, zoals meer preventieve voorzieningen in het mbo, de komst (en afbouw) van de Wet investeren in jongeren (WIJ), de komst van leerwerkloketten en de inrichting van Werkpleinen. Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor de doelen, doelgroepen, taken en organisatie van JOUW Unit. Ook geplande bezuinigingen bij achterliggende organisaties als het UWV Werkbedrijf en de sociale diensten zorgen voor behoefte aan meer inzicht in de te volgen koers voor de toekomst. RMC Achterhoek heeft aan de onderzoeksbureaus Oberon te Utrecht en KBA (Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt) te Nijmegen opdracht gegeven een evaluatie van JOUW Unit uit te voeren en lijnen voor de toekomst uit te zetten. Dit in verband met beslissingen over de positionering en bezetting van JOUW Unit. In dit rapport presenteren we de bevindingen van het onderzoek.

1.2 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen hebben betrekking op de organisatie, doelstelling, bereik van de doelgroepen, tevredenheid van zowel de eigen medewerkers als van de klanten en de gewenste koers voor de toekomst, mede gezien de te verwachten ontwikkelingen. Hiervoor zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

Doelen en doelgroepen (hoofdstuk 3)
1 Wat zijn de belangrijkste doelen en doelgroepen van JOUW Unit?
2 Welke wijzigingen en uitbreidingen zijn er sinds de start van JOUW Unit geweest?
3 Hoe oordelen intern betrokkenen over de doelen en doelgroepen?
4 Hoe oordelen de ‘klanten’ van JOUW Unit over de doelen en doelgroepen?

Organisatie en positionering (hoofdstuk 4)
5 Hoe functioneert de organisatie van JOUW Unit?
6 Zijn er relevante verschillen tussen subregio’s? Wat zijn de sterke en zwakke kanten van de aanpak in de verschillende regio’s?
7 Hoe tevreden zijn betrokkenen en ‘klanten’ over de interne organisatie, afstemming met andere organisaties, is er sprake van een sluitende keten?

Resultaten en bereik (hoofdstuk 5)
8 Wat is het bereik van JOUW Unit onder de doelgroep; welk resultaat heeft de begeleiding van de jongeren?
9 Hoe tevreden zijn betrokkenen en ‘klanten’ over de bereikte effecten, het kunnen helpen van jongeren richting scholing of arbeidsmarkt?

[1] JOUW staat voor Jongeren met Onderwijs Uitstroom naar Werk; deze naam is bedacht door leerlingen van het Graafschapcollege.

Toekomst van JOUW Unit (hoofdstuk 6)

10 Welke (landelijke of regionale) ontwikkelingen op het gebied van wetgeving en beleid zijn van belang voor de toekomst van JOUW Unit? Bijvoorbeeld beëindiging van de Wet WIJ en bezuinigingen bij het UWV? Hoe kunnen deze ontwikkelingen het beste opgevangen worden door JOUW Unit?
11 Welke aanpassingen of wijzigingen zijn nodig om JOUW Unit toekomstbestendig te houden? Welke plek neemt JOUW Unit in tussen de onderwijs- en arbeidsmarktsector?

1.3 Leeswijzer

Allereerst beschrijven we welke activiteiten we hebben ondernomen om de genoemde onderzoeksvragen te beantwoorden (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 schetsen we een beeld van de doelen en doelgroepen van JOUW Unit. We geven daarbij zowel de bevindingen van de interviews met de direct betrokkenen als met de diverse klantgroepen van JOUW Unit. In hoofdstuk 4 behandelen we de positionering en in hoofdstuk 5 het bereik en de resultaten. Deze drie hoofdstukken zijn per hoofdstuk volgens het zelfde stramien opgebouwd: in het eerste deel wordt de feitelijke stand van zaken beschreven, in het tweede deel kijken we naar hoe direct betrokkenen over dit onderwerp denken en in het derde deel komen de opvattingen van de diverse klantgroepen aan bod. Het onderzoek wordt afgesloten met hoofdstuk 6 waarin een slotbeschouwing en een advies voor de toekomst wordt gegeven.

2 Werkwijze

De evaluatie van JOUW Unit is uitgevoerd aan de hand van a) documentanalyse, b) face-to-face-interviews met betrokkenen en c) telefonische interviews onder de klanten van JOUW Unit.

A) Documentenanalyse
Allereerst is een bescheiden literatuuronderzoek verricht aan de hand van de bestaande documenten over JOUW Unit en de beschikbare gegevens wat betreft kwantitatief bereik (zoals vsv-cijfers). Ook hebben we gekeken naar de uitkomsten van een recent onderzoek van 'De Processpecialisten' naar de ketenbenadering van JOUW Unit.

B) Face-to-face Interviews met betrokkenen bij JOUW Unit
Vervolgens zijn er 10 (groeps)interviews gehouden onder met name dicht bij JOUW Unit staande personen en partijen. In totaal is er met 27 mensen gesproken. De interviews hadden tot doel om met betrokkenen te kijken naar de structuren, werkwijzen en naar de effectiviteit. Daarnaast is met hen besproken of de doelgroep van JOUW Unit uitgebreid zou moeten worden en welke toekomstige positionering het meest gewenst is. De lijst van geïnterviewde personen is opgesteld in samenspraak met de opdrachtgever. De volgende personen (naar functie) zijn geïnterviewd:

Coördinatie JOUW Unit
- 1 RMC coördinator
- 1 teamleider JOUW Unit Doetinchem
- 1 operationeel coördinator JOUW Unit
- 1 teamleider JOUW Unit Oost Achterhoek

Medewerkers JOUW Unit
- 3 regionaal consulenten Leer- en kwalificatieplicht
- 4 trajectbegeleiders 'scholing en werk'
- 3 trajectbegeleiders 'werk en scholing'

Medewerkers UWV en Sociale Dienst
- 3 WIJ-consulenten gemeente Doetinchem
- 3 medewerkers Sociale Dienst Oost-Achterhoek
- 1 Integraal trajectbegeleider UWV Werkbedrijf Oost-Achterhoek
- 2 medewerkers UWV Werkbedrijf Oost-Achterhoek

Onderwijs
- 1 zorgcoördinator AOC Oost
- 1 zorgcoördinator Graafschap College
- 1 directeur sector educatie en participatie Graafschap College
- 1 coördinator decanen Graafschap College

De gesprekken zijn in alle gevallen op locatie gevoerd. De interviews zijn gehouden aan de hand van een gespreksleidraad met daarin de vraagstelling van het onderzoek en een aantal concrete thema's (zie bijlage - Interviewleidraad).

C) Telefonische interviews met klanten van JOUW Unit
Het derde deel van het onderzoek bestaat uit 53 telefonische enquêtes onder de klanten van JOUW Unit: 26 jongeren, 12 personen vanuit gemeenten, 6 personen vanuit bedrijven, 5 personen van hulporganisaties, 2 personen van scholen en 2 personen van samenwerkingsprojecten. Zij zijn

ondervraagd aan de hand van een naar doelgroep aangepaste vragenlijst (zie bijlagen).[2] De onderdelen van de enquête bestonden uit vragen over het contact met JOUW Unit, over de realisatie van de doelen, over de samenwerking en over de toekomst.

[2] In de bijlage geven we een overzicht van de achtergrondkenmerken en gegevens over de gevolgde opleiding van de respondenten.

3 Doelstelling en doelgroepen

In dit hoofdstuk brengen we de doelstellingen van JOUW Unit in beeld (3.1) en geven we aan welke doelgroepen beoogd en bereikt worden (3.2). Van belang is ook de afbakening van de doelgroep; gezien de samenwerking met het UWV en de Sociale Dienst is het relevant om de doelgroepen van JOUW Unit te vergelijken met de doelgroep van de Wet Investeren in Jongeren (WIJ) (3.3). In 3.4. kijken we naar de mening van betrokken 'klantgroepen' over de doelgroepen en of hierbij wijzigingen gewenst zijn.

3.1 Doelstelling JOUW Unit

Het jongerenloket JOUW Unit is gestart in 2004, door het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) en RMC Achterhoek, om antwoord te kunnen op vragen van jongeren op het terrein van scholing, werk en inkomen. In de startnotitie 2004 wordt een aantal doelgroepen genoemd, uitgangspunten voor de organisatie geformuleerd en worden de bedrijfsprocessen beschreven.[3] Belangrijke uitgangspunten waren dat alle jongeren met vragen op het gebied van scholing, werk en inkomen er terecht zouden moeten kunnen en dat opleiding voor werk gaat bij jongeren zonder startkwalificatie (mits haalbaar). Jongeren moeten zo min mogelijk worden overgedragen van de ene naar de andere organisatie, maar zoveel mogelijk door één vast contactpersoon begeleid worden. Het jongerenloket zou laagdrempelig zijn en makkelijk bereikbaar moeten zijn.

JOUW Unit geldt als merknaam, als samenwerkingsverband van verschillende organisaties en als uitvoeringsorganisatie. Het gaat daarbij vooral om het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en het behalen van een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt. Waar mogelijk worden ook werkende jongeren en hun werkgever benaderd om hen zover te krijgen dat via een werk/leertraject alsnog een startkwalificatie wordt verkregen. De positie van de jongere op de arbeidsmarkt krijgt met een startkwalificatie een veel steviger basis.

Voor jongeren die gekwalificeerd zijn voor de arbeidsmarkt is het doel succesvolle bemiddeling naar een baan. Als jongeren nog geen startkwalificatie hebben, is het primaire doel van de dienstverlening de jongeren terug te leiden naar het onderwijs, waar ze hun startkwalificatie kunnen behalen (ook via een BBL-traject). Alleen wanneer het behalen van een startkwalificatie niet realistisch is, kan de dienstverlening erop worden gericht om werk te vinden. Het jongerenloket is de plek waar de sluitende aanpak voor jongeren moet starten; het heeft een 'regisserende en bewakende functie' ten aanzien van de dienstverlening in het kader van de integrale aanpak. Rondom het jongerenloket is samenwerking georganiseerd, gericht op een sluitende ketenbenadering. Hiertoe is een project 'Samenwerking Jongeren scholing en werk' gestart, door het RMC en het Regionaal Platform Arbeidsmarkt Achterhoek (RPA).

Vanaf 1 september 2008 voert JOUW Unit ook de Leerplichtwet en de Wet op de Kwalificatieplicht uit voor de hele regio voor leerlingen die op het mbo zitten of zouden moeten zitten. In dat kader zijn er regionale consulenten leer- en kwalificatieplicht mbo aan JOUW Unit toegevoegd. De afzonderlijke gemeenten voeren deze wetten uit voor het basis- en voortgezet onderwijs. Een andere uitbreiding is dat vanaf november 2008 er door de provincie Gelderland geld beschikbaar gesteld om regulier werk om te zetten in leer/werktrajecten (dit is het werk van de trajectbegeleiders 'werk en scholing', waarbij het doel is om jongeren met een baan maar zonder startkwalificatie deze alsnog te laten behalen door een BBL traject). Deze financiering is gegarandeerd tot eind 2011, of de financiering daarna gecontinueerd wordt is nog niet bekend.

---

[3] Startnotitie Jongerenloket Achterhoek (2004)

3.2 Doelgroepen JOUW Unit

Sinds de uitbreiding in 2008 kunnen er drie doelgroepen van JOUW Unit onderscheiden worden. Een belangrijk deel van deze doelgroep beschikt niet over een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt; voor deze jongeren neemt het RMC Achterhoek deel in het jongerenloket. Jongeren die (nog) wel zijn ingeschreven bij een onderwijsinstelling of worden begeleid door leerplicht, vallen *niet* onder de verantwoordelijkheid van JOUW Unit, maar van de onderwijsinfrastructuur. Een uitzondering wordt gevormd door jongeren die een BBL-opleiding volgen en een werkplek zoeken. Zij staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling, maar kunnen wel een beroep doen op het jongerenloket om een werkplek te verkrijgen.

De drie hoofdgroepen van JOUW Unit zijn:
1) Voortijdig schoolverlaters mbo van 16 en 17 jaar (leerplichtig)[4];
2) Voortijdig schoolverlaters tussen 18 en 23 jaar;
3) Werkende jongeren zonder startkwalificatie tussen 18 en 23 jaar.

1) Voortijdig schoolverlaters van het mbo van 16 en 17 jaar
Deze *eerste* doelgroep wordt benaderd door de regionale consulenten kwalificatieplicht. De medewerkers komen in contact met de jongeren op basis van verzuimmeldingen van het mbo. Het doel is om deze leerlingen weer terug naar school te leiden. Deze jongeren zijn over het algemeen goed te vinden via de ouders of via hulpverleners. Wanneer een jongere tijdens het traject 18 jaar wordt vindt er een gesprek plaats tussen de jongere en de consulent en een trajectbegeleider. Op die manier wordt de jongere ‘warm’ overgedragen.

2) Voortijdig schoolverlaters van 18-23 jaar
Wat betreft de *tweede* doelgroep registreert het meldpunt alle binnenkomende meldingen van jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten of dreigen te verlaten. Met deze jongeren wordt via JOUW Unit een traject ingezet, gericht op terugkeer naar onderwijs en/of het alsnog behalen van een startkwalificatie. De mate van melding verschilt volgens de trajectbegeleiders per school, per locatie en per afdeling. Sommige scholen (afdelingen) melden uitval van leerlingen heel snel aan het RMC, terwijl andere afdelingen eerst zelf een traject aflopen met deze leerlingen en pas in een laat stadium zich bij JOUW Unit melden. De trajectbegeleiders proberen wel om meer eenheid te creëren in de aanmeldingen vanuit scholen door hierover afspraken met de betrokkenen te maken. Bijna alle jongeren worden tegenwoordig via een school of andere instantie aangemeld. In het recente verleden was er nog regelmatig sprake dat een jongere zich uit zichzelf bij JOUW Unit meldde, maar sinds de verhuizing naar het Werkplein is dit afgenomen.

3) Werkende jongeren zonder startkwalificatie tussen 18 en 23 jaar
De trajectbegeleiders werk en scholing richten zich op de jongeren met een baan maar zonder startkwalificatie. Ze maken een plan van aanpak en proberen de jongeren met behoud van werk hun startkwalificatie te laten halen. Op het moment dat ze ouder worden, is de kans groot dat een jongere van 23 jaar gewisseld wordt voor een goedkopere kracht en dan zijn ze heel kwetsbaar. Soms willen jongeren ook wat anders en valt de baan toch tegen. De trajectbegeleiders benaderen dan de werkgevers.

3.3 Doelgroep Wet Investeren in Jongeren (WIJ)

De Wet investeren in jongeren (WIJ) is in 2009 vastgesteld. Doel is om jongeren tot 27 jaar aan werk of scholing te helpen. De komst van de WIJ moet voorkomen dat jongeren na hun 18e zonder diploma thuis komen te zitten. In plaats van bijstand krijgen zij recht op werkleeraanbod. De WIJ verplicht

[4] Leerplichtige schoolverlaters vanuit het voortgezet onderwijs vallen onder de verantwoordelijkheid van leerplicht.

gemeenten om jongeren van 18 tot 27 jaar, die een bijstandsuitkering aanvragen, een aanbod te doen. Dat kan een aanbod zijn voor werk, scholing of een combinatie van beide. Jongeren die een baan accepteren, krijgen salaris in plaats van een uitkering. Jongeren die een leeraanbod aanvaarden, krijgen een inkomen dat even hoog is als een bijstandsuitkering. Wordt het aanbod van de gemeente niet geaccepteerd, dan ontvangt de jongere geen uitkering. Het werkleertraject stopt wanneer de jongere een betaalde baan heeft gevonden, een opleiding is gaan volgen waarvoor hij studiefinanciering krijgt of wanneer hij 27 jaar wordt. Loopt een werkleertraject af dan moet de gemeente, zolang de jongere nog geen werk heeft en onder de 27 jaar is, een nieuw aanbod doen. In de regio Achterhoek hebben in 2010 bijna 300 jongeren (292) een intake gehad in het kader van de WIJ. Daarvan zijn er 230 daadwerkelijk geresulteerd in een aanvraag.

In het kader van de Wet WIJ is er nu een proef met invoering van *Integraal Trajectbegeleiders.* Jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt kunnen rekenen op begeleiding. De Integraal Trajectbegeleiders worden gefinancierd vanuit een deel van het Actieplan Jeugdwerkloosheid. Zij gaan jongeren helpen die moeite hebben om een inkomen te verwerven en/of een startkwalificatie te behalen, maar daarnaast ook op andere levensdomeinen grote problemen ondervinden. Dan kan het gaan om een moeilijke thuissituatie, huisvesting en schulden. De trajecten zijn intensief, waardoor een integraal trajectbegeleider slechts een beperkt aantal jongeren tegelijk kan begeleiden.

De Wet investeren in jongeren (WIJ) is per 1 januari 2012 voor nieuwe gevallen afgeschaft; vanaf 1 januari 2013 ook voor bestaande gevallen. Net als vroeger vallen jongeren dan weer onder de Wet werk en bijstand (WWB). Dit betekent dat jongeren straks op grond van de WWB een werkleeraanbod krijgen. Alleen als dit onvoldoende inkomen oplevert, ontvangen ze aanvullend een bijstandsuitkering. Het afschaffen van de WIJ maakt onderdeel uit van het wetsvoorstel dat de WWB ingrijpend zal wijzigen en samen zal voegen met de Wajong en de Wet Sociale werkplaatsen tot de nieuwe Wet Werken naar Vermogen (Wwnv). Vooruitlopend op de invoering van de nieuwe wet Wwnv is de WWB al aangescherpt. Voor jongeren tot 27 jaar geldt nu dat zij eerst 4 weken zelf actief op zoek moeten gaan naar werk en een opleiding voordat zij een uitkering of ondersteuning kunnen aanvragen. Het kabinet wil hiermee de eigen verantwoordelijkheid van jongeren benadrukken. Als na 4 weken blijkt dat de jongere terug kan naar school of dat hij zich onvoldoende heeft ingezet om aan werk te komen, bestaat er geen recht op een bijstandsuitkering.[5]

[5] http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand/nieuwe-plannen-met-de-bijstand

Vergelijking doelgroepen JOUW Unit en WIJ

De overlap tussen de doelgroepen van JOUW Unit en van de Wet WIJ is niet groot. JOUW Unit richt zich op jongeren met verzuim of voortijdig schoolverlaten zonder startkwalificatie; de Wet WIJ op jongeren met onvoldoende inkomsten (al dan niet met startkwalificatie). Het onderstaande schema geeft de verschillende doelgroepen weer en geeft aan welk doel per doelgroep beoogd wordt.

Doelgroep	Wie	Doel
Jonger dan 18 jaar		
Mbo scholieren 16-17 jaar met schoolverzuim of vsv	JOUW Unit: Regionaal consulent leer- en kwalificatieplicht	Terug naar school
Jongeren 16-17 jaar, geen opleiding volgend, minder dan 16 uur werkend, met startkwalificatie of vrijgesteld daarvan	Klantmanager WIJ	Werk
Jongeren van 18 jaar en ouder		
Scholieren 18-23 jaar met structureel verzuim (> 30 dagen) en vsv	JOUW Unit: trajectbegeleiding 'scholing en werk'	Terug naar school of tijdelijk leer/werktraject ter motivatie
Werklozen 18-23 jaar, *zonder* startkwalificatie, *zonder* of met onvoldoende inkomsten	JOUW Unit: trajectbegeleiding 'scholing en werk' Klantmanager WIJ	Terug naar school of leer/werktraject Tijdelijke voorziening (werk of traject ter motivatie)
Werkende jongeren 18-23 jaar, *zonder* startkwalificatie met *voldoende* inkomsten	JOUW Unit: trajectbegeleiding 'werk en scholing'	Leerwerktraject/BBL
Werklozen 18-27 jaar, *met* startkwalificatie, *zonder of voldoende* inkomsten	Klantmanager WIJ	Werkleeraanbod en evt. inkomensvoorziening
Werkende jongeren 18-27 jaar met voldoende vermogen en startkwalificatie	Klantmanagers WIJ	Leerwerkaanbod indien nodig

De overlap tussen de doelgroep van JOUW Unit en de doelgroep van WIJ is beperkt tot één categorie jongeren, namelijk werklozen van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie, zonder of met onvoldoende inkomsten. Het gaat in de Achterhoek om slechts enkele jongeren. Als WIJ-cliënten ook een RMC-melding hebben, wordt dit doorgegeven aan de trajectbegeleiders van JOUW Unit. Omgekeerd geven de trajectbegeleiders wel informatie aan de jongeren over de Wet WIJ, maar kunnen hier geen aanvraag voor doen.

3.4 Doelen en doelgroepen volgens intern betrokkenen

Als belangrijkste doel van JOUW Unit wordt door de meeste respondenten het opvangen en begeleiden van voortijdig schoolverlaters genoemd. Als deze jongeren niet opgevangen worden, raken ze verloren en is het moeilijk voor hen om weer terug te komen in het onderwijscircuit. Jongeren moeten gehoord en begrepen worden. Een belangrijk doel van de medewerkers van JOUW Unit is om jongeren te motiveren en intensief te begeleiden zodat zij weer een (andere) opleiding gaan volgen. Ze bouwen een relatie op met de jongeren. Voor wat betreft de jongeren die al werken is het belangrijkste doel van de trajectbegeleiders 'werk en scholing' hen te motiveren om alsnog een startkwalificatie te halen. Een belangrijke taak is daarbij ook het op het spoor komen van jongeren en het motiveren van werkgevers. Een trajectbegeleider 'werk en scholing' zegt daarover: "We moeten hen overtuigen dat het ook in hun belang is dat hun werknemers een startkwalificatie halen. De

meeste werkgevers vinden dit trouwens ook belangrijk, zeker gezien de krapte in bepaalde sectoren en de vergrijzing. Vorig jaar was dat wel wat lastiger door de crisis. Ze vonden het een prachtig verhaal, maar zagen weinig mogelijkheden. Dat is nu weer beter. Heel soms tref je een jongere die wel heel veel uren maakt en geen tijd voor scholing krijgt. Daar willen we dan wel een gesprek mee."

3.5 Doelen en doelgroepen volgens 'klanten' van JOUW Unit

Ook aan de 'klanten' van JOUW Unit is gevraagd of men bekend is met de doelen en doelgroepen van JOUW Unit. Het merendeel van de *jongeren* (69 procent) weet op welke doelgroep JOUW Unit zich richt. Bijna een derde heeft hier echter geen zicht op. Zij geven aan niet te weten op welke doelgroep het jongerenloket zich richt of geven aan dat ook ouderen/volwassenen bij het *jongeren*loket terecht kunnen. Een groter aantal jongeren, namelijk 85 procent, weet dat JOUW Unit advies en begeleiding biedt op het gebied van zowel scholing als werk. Slechts enkelen denken dat het jongerenloket vooral gericht is op werk of hebben geen enkel idee waar JOUW Unit zich precies op richt.

Bijna alle sleutelfiguren van de *gemeenten* zijn van mening dat de rol en de doelstellingen van JOUW Unit voldoende duidelijk zijn en dat er voldoende kennis en expertise beschikbaar is bij het jongerenloket om het werk te kunnen uitvoeren. De gemeenten spreken zichzelf echter tegen, want minder dan de helft van de sleutelfiguren bij gemeenten (5x) is van mening dat JOUW Unit voldoende in staat is om haar doelen waar te maken. De anderen geven aan dat JOUW Unit hier onvoldoende toe in staat is en/of geven aan geen zicht te hebben op de doelen en in hoeverre deze gerealiseerd worden.

De vijf personen uit de *hulpverlening* met wie gesproken is, vertegenwoordigen uiteenlopende organisaties die ook met verschillende groepen jongeren te maken hebben. Hoewel de overlap in het werkgebied met JOUW Unit vaak groot is, zijn er ook aanmerkelijke verschillen. Zo wijst één van de respondenten er op dat de doelgroep van thuisloze jongeren - voor de betreffende organisatie een belangrijke doelgroep - binnen JOUW Unit onvoldoende bediend kan worden. Omdat er soms sprake is van zeer specifieke problematiek bij jongeren kunnen de doelen van JOUW Unit en de hulpverlening uiteen lopen. Jongeren met een zware problematiek kunnen niet altijd door JOUW Unit goed geholpen worden.

Het belang van JOUW Unit voor de doelgroep van *bedrijven* is wisselend. In het algemeen ziet men JOUW Unit als een welkome aanvulling: een intermediair die zich richt op de specifieke doelgroep van jongeren. Sommige bedrijven vinden dat JOUW Unit daarmee voor bedrijven een belangrijke rol kunnen vervullen. Anderen willen de rol van JOUW Unit niet overschatten. Zij vinden JOUW Unit nuttig, maar dan vooral voor de doelgroep van jongeren en minder vanuit het perspectief van bedrijven. Opgemerkt wordt dat JOUW Unit veel meer op de kaart gezet zou moeten worden en nog te onbekend is.

3.6 Mening over uitbreiding doelgroep

De medewerkers van JOUW Unit zelf vinden dat de doelgroep van JOUW Unit in principe alle jongeren tot 27 jaar met vragen op het gebied van scholing en werk zou moeten omvatten. De verwachting is echter dat dit in de praktijk financieel niet haalbaar is en daarom een utopie zal blijven. Nu al ervaart men het als probleem dat een deel van de taken van JOUW Unit niet structureel gefinancierd wordt, zoals de doelgroep van de trajectbegeleiders 'werk en scholing'. Maar toch geldt volgens de medewerkers: "Liefst zo min mogelijk hokjes. Iedereen die problemen heeft met het vinden van werk of opleiding moet er terecht komen". Als het gaat om uitbreiding van de doelgroep wordt

vooral gedacht aan: a) jongeren met praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, b) jongeren met een afgeronde mbo of hbo opleiding.

De eerste groep is nu nog de verantwoordelijkheid van leerplichtambtenaren in de gemeente waar de jongere vandaan komt of van medewerkers van het UWV. Voor jongeren uit het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (geen kwalificatieplicht) is in april 2011 de Stichting D'RAN opgericht. Doel van de stichting is om de kansen van deze jongeren op de arbeidsmarkt te vergroten. In de Stichting D'RAN participeren alle scholen voor praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs in de Achterhoek. Het regionale mbo is partner. Min of meer tegelijkertijd is het landelijke Initiatief van de werkscholen geïntroduceerd. Het kabinet wil dat er in alle arbeidsregio's de komende twee jaar een werkschool komt en heeft daar onlangs het groene licht voor gegeven. Via de Werkschool moeten vergelijkbare jongeren als de doelgroep van stichting D'RAN, die nu moeilijk aan de slag komen, naar een baan geleid worden. In september is de eerste werkschool van start gegaan in Eindhoven. In de Achterhoek wordt nu gekeken in hoeverre het werk van Stichting D'RAN als Achterhoekse variant van de werkschool kan worden ontwikkeld. Hier is nog geen definitieve beslissing over genomen. De tweede potentiële uitbreidingsgroep bestaat uit jongeren met juist wel een startkwalificatie. Wanneer zij een opleidingsvraag hebben, zouden zij volgens de interne betrokkenen terecht moeten kunnen bij JOUW Unit.

De verschillende externe klantgroepen zijn – veel meer dan de medewerkers van JOUW Unit – voorstander van een afbakening van de doelgroep. Zij zijn van mening dat een afbakening van JOUW Unit en specialisatie van de medewerkers juist bijdraagt aan het succes. Volgens hen hebben de huidige medewerkers de kennis en vaardigheden om de huidige jongeren te helpen. Uitbreiding van de doelgroep met bijvoorbeeld jongeren van het praktijkonderwijs vergt andere vaardigheden. Eén respondent uit de *hulpverlenende instanties* zegt dat het in de huidige vorm niet zou kunnen. Twee anderen zeggen dat juist deze nieuwe doelgroep nu tussen wal en schip valt en het dus goed zou zijn om JOUW Unit ook daarop te richten. Weer een ander wijst erop dat zoiets wel een ander soort deskundigheid vraagt en dat er nu al veel instanties zijn die zich op deze doelgroep richten. De stichting D'RAN en de Werkschool zijn ook weer nieuwe initiatieven op dit gebied. Ook als het gaat om het uitbreiden van de doelgroep naar een oudere leeftijdsgroep (24 plus) is men verdeeld. De ene respondent wijst op de continuïteit en terugvalmogelijkheid voor jongeren ouder dan 23 jaar. Andere benadrukken juist de verschillen tussen de jongere en oudere groep: andere achtergronden waarvoor een ander soort deskundigheid nodig is.

Ook de ondervraagde *bedrijven* zijn in meerderheid van mening dat de huidige doelgroep van JOUW Unit niet moet worden uitgebreid en dat JOUW Unit ook niet te sterk in omvang moet groeien. Eén bedrijf geeft aan dat er meer uit de aanpak van JOUW Unit te halen valt door deze ook voor andere doelgroepen toe te passen. Maar de andere bedrijven staan afwijzend tegenover een mogelijke uitbreiding van de doelgroep van JOUW Unit. Ook zijn zij aarzelend over een uitbreiding van taken. Focus op de kerntaak zou het zwaarst moeten wegen en JOUW Unit zou niet te groot moeten worden. Als er al uitbreiding overwogen zou worden, dan zou het moeten gaan om zaken die direct in het verlengde van de huidige taken liggen, zoals meer scholing, meer begeleiding en advisering aan bedrijven. De bedrijven in het onderzoek willen unaniem dat JOUW Unit wordt voortgezet. Zij hebben goede ervaringen en onderschrijven het doel van JOUW Unit. Wanneer er in de toekomst bij hen weer vraag is en JOUW Unit geschikte kandidaten kan leveren, dan zullen de bedrijven zeker weer samen werken met JOUW Unit.

Het meest verdeeld over wel of niet uitbreiden van de doelgroep zijn de ondervraagde *gemeenten*. Ongeveer de helft van de sleutelfiguren vindt dat ook zwaardere doelgroepen (met name jongeren uit speciaal onderwijs) moeten worden geholpen door JOUW Unit. Voorwaarde daarvoor is dat er voldoende deskundigheid voor een dergelijke doelgroep in huis is en er een nauwe samenwerking is

met lokale partijen (‘samenwerking op lokaal niveau zeer van belang voor dit type jongeren’). Vooralsnog is die deskundigheid onvoldoende aanwezig en ook van samenwerking met lokale partijen is onvoldoende sprake. Dit is voor andere sleutelfiguren een argument om de ‘zwaardere’ doelgroep niet te helpen in het kader van JOUW Unit. Deze doelgroep vraagt om een andere benadering en aanpak, daar zijn de sleutelfiguren het over eens. De meeste gemeentelijke sleutelfiguren (8x) vinden dat JOUW Unit zich in de toekomst ook op oudere doelgroepen moet richten, zoals jongeren van 24 jaar en ouder. Gewezen wordt op de Wet Investeren in Jongeren (WIJ). Deze wet is gericht op jongeren tot 27 jaar en JOUW Unit zou bij deze leeftijdsgrens aan moeten sluiten. Daarbij zou het ook goed zijn om oudere voortijdig schoolverlaters alsnog toe te leiden naar een startkwalificatie. Enkele sleutelfiguren geven aan dat de gemeente geen prioriteit geeft aan de oudere doelgroep of dat zij bang zijn dat JOUW Unit in dat geval het oog voor jongeren verliest.

3.7 Conclusie

Er is geen gedeelde visie bij interne en externe betrokkenen over welke doelgroep JOUW Unit zou moeten bedienen. Gevraagd naar de gewenste doelgroep van JOUW Unit vindt een deel van de medewerkers dat het jongerenloket zo breed mogelijk toegankelijk moet zijn. Niet alleen met de huidige doelgroep van JOUW unit, maar ook met die van het UWV, de WIJ-consulenten, Wajong etc. JOUW Unit is dan één van de deelnemende partijen. Gemeenten zijn over het algemeen geen voorstander van uitbreiding van JOUW Unit met zwaardere doelgroepen. Binnen JOUW Unit is daarvoor volgens hen onvoldoende expertise, voor andere doelgroepen is een andere benadering nodig. Indien de doelgroep wel wordt uitgebreid dan is er extra menskracht nodig. Ook de bedrijven staan afwijzend tegenover uitbreiding van huidige doelgroep, omdat zij vinden dat de kerntaak van JOUW Unit dan verwatert. De hulpverlening is verdeeld over uitbreiding van de doelgroep met jongeren uit het praktijkonderwijs, indien wel dan moet er deskundigheid bij, want deze groep vergt andere vaardigheden.

4 Positionering en organisatie JOUW Unit

Dit hoofdstuk gaat over de positionering en organisatie van JOUW Unit. JOUW Unit is op verschillende manieren in twee subregio's georganiseerd. In paragraaf 4.1 beschrijven we de feitelijke situatie en de recente veranderingen die in de organisatie zijn doorgevoerd. Paragraaf 4.2 behandelt de mening van intern betrokkenen over deze positionering. In 4.3 kijken we naar hoe de klanten van JOUW Unit oordelen over de positionering en organisatie en hoe helder en transparant ze deze positionering vinden. Een belangrijke vraag van het onderzoek is de opvatting van betrokkenen over de gewenste positionering van JOUW Unit. Dit aspect komt in paragraaf 4.4. aan de orde. De slotparagraaf 4.5 geeft een aantal conclusies.

4.1 Organisatie JOUW Unit

Hoewel JOUW Unit zich als eenheid presenteert, is er sprake van een aantal verschillende varianten. Er zijn twee hoofdvestigingen, in Doetinchem (West-Achterhoek) en Winterswijk (Oost-Achterhoek). Daarnaast zijn er op regelmatige basis spreekuren op het Graafschap College en bij het ISWI (Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen) in Ulft. De verschillende locaties verschillen niet zozeer in doelstelling en bereik van doelgroepen, maar wel in interne organisatie en positionering bij de achterliggende partijen. Ondanks dat de overlap van de doelgroepen beperkt is, heeft de invoering van de Wet WIJ geleid tot wijzigingen in de organisatie. Deze wijzigingen hebben mede als doel om JOUW Unit sterker te verankeren in de dragende organisaties en als structurele voorziening op te nemen.

Tabel 1 Beschrijving feitelijke situatie per locatie.

Gemeente	RMC	Leerplicht (mbo)	UWV	Sociale dienst
West-Achterhoek				
Doetinchem	X	X	X	X
Bronckhorst	X	X	X	
Doesburg	X	?	X	
Montferland	X	X	?	
ISWI				
Oude IJselstreek	X	X	X	ISWI
Aalten	X	X	X	ISWI
Oost-Achterhoek				
Winterswijk	X	X	X	X
Oost-Gelre	X	X	X	X
Berkelland	X	X	X	X

Doetinchem (West-Achterhoek)
Sinds eind 2010 werken UWV Werkbedrijf Doetinchem en de afdeling werk en inkomen van de gemeente Doetinchem samen vanuit één locatie, het Werkplein Doetinchem. Het UWV Werkbedrijf werkt op deze locatie ook voor inwoners van de gemeenten Bronckhorst, Doesburg en Montferland (de 'BROMODO'-gemeenten). Ook JOUW Unit is sinds deze tijd op het Werkplein gevestigd en verhuisd vanuit het centrum . De 'oorspronkelijke' medewerkers van JOUW Unit zijn in maart 2011 van de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning naar de afdeling Werk en Inkomen overgegaan. Het 'oorspronkelijke' team bestaat uit twee regionaal consulenten leer- en kwalificatieplicht mbo, drie

trajectbegeleiders ‘scholing en werk’ (gedetacheerd vanuit het Graafschapcollege) en twee trajectbegeleiders ‘werk en scholing’ (gedetacheerd vanuit UWV Werkbedrijf). De meesten werken part-time en ook een combinatie van werkzaamheden komt voor. De medewerkers hebben één of twee vaste gemeenten waar ze voor werken. Inmiddels zijn er ook drie WIJ-consulenten van de gemeente Doetinchem aan het team van JOUW Unit toegevoegd. Eén van hen is tevens Integraal Trajectbegeleider (een nieuwe functie in het kader van het Actieplan Jeugdwerkloosheid). Het personeel van de locatie Doetinchem staat onder leiding van een recent in dienst getreden teamleider. Zowel voor de interne organisatie als voor de uitstraling en het bereik van de doelgroep heeft deze verhuizing gevolgen. Medewerkers van verschillende afdelingen (trajectbegeleiders scholing en werk, werk en scholing, regionale consulenten) vormen voortaan met de WIJ-consulenten een eenheid als jongerenloket. Voor iedereen is deze samenwerking nieuw, dat maakt het moeilijk om al exact voor ogen te hebben wat er precies van de samenwerking verwacht wordt. JOUW Unit richt zich vooral op het onderwijs, de WIJ consulenten meer op het werk. De WIJ-consulenten zien de trajectbegeleiders van JOUW Unit ook vooral deskundig op het gebied van opleidingen, kennis waarover zij zelf minder beschikken. Nu JOUW Unit in het nieuwe gebouw is gehuisvest, zijn er meer contactmogelijkheden.

Winterswijk (Oost-Achterhoek)
In Winterswijk is JOUW Unit te vinden op het Werkplein Oost-Achterhoek. Hier werken de sociale diensten van de gemeenten Winterswijk, Berkelland en Oost-Gelre samen in de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA). Het UWV Werkbedrijf en Hameland-arbeidsintegratie zijn de andere kernpartners op het Werkplein. Naast deze drie organisaties zijn ook diverse uitzendbureaus, re-integratiebedrijven en opleidingsinstituten hier gevestigd. Het team van JOUW Unit bestaat uit drie trajectbegeleiders ‘scholing en werk’, ‘een trajectbegeleider ‘werk en scholing’, een regionaal consulent leer- en kwalificatieplicht, drie WIJ-consulenten van wie één ook Integraal Trajectbegeleider is. Ook hier zijn er enkele combinaties. Het personeel op deze locatie wordt aangestuurd door een teamleider vanuit het UWV Werkbedrijf. Op dit moment is de grootste bedreiging voor de organisatie van JOUW Unit Oost-Achterhoek dat er gesproken wordt over vertrek van het UWV uit Winterswijk en samenvoeging met Doetinchem. Dit is een landelijke beslissing die wordt ingegeven door bezuinigingen.

ISWI (Ulft)
ISWI staat voor Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen. Dit is de gezamenlijke sociale dienst van de gemeenten Oude IJsselstreek en Aalten, die gevestigd is te Ulft. Voor deze gemeenten wordt door het ISWI de Wet werk en bijstand uitgevoerd. Per 1 januari 2010 wordt ook de Wet Inburgering door ISWI uitgevoerd. In het pand van het ISWI bevindt zich ook een vestiging van StartPeople en het UWV Werkbedrijf. Er is geen inhoudelijke verbinding tussen het ISWI en JOUW Unit; een trajectbegeleider van JOUW Unit houdt wel periodiek spreekuur in het gebouw van het ISWI.

4.2 Positionering en organisatie volgens intern betrokkenen

Doetinchem (West-Achterhoek)
Over het algemeen kan geconstateerd worden dat in Doetinchem de medewerkers van JOUW Unit redelijk positief over de nieuwe samenwerkingsmogelijkheden zijn. Met name de trajectbegeleiders werk en scholing vinden de verhuizing naar het Werkplein positief, omdat zij erg veel samenwerken met de werkcoaches van het UWV. Dit betekent echter ook dat zij minder dan voorheen contact hebben met hun andere JOUW Unit-collega’s, zoals de trajectbegeleiders scholing en werk. Een trajectbegeleider werk en scholing merkt op: “Door de verhuizing naar het nieuwe gebouw is het contact met de andere collega’s van JOUW Unit wel weer wat lastiger, omdat we verspreid door het gebouw zitten.” Er zijn wel enkele knelpunten op het gebied van bijvoorbeeld huisvesting. De leidinggevende van JOUW Unit zou liever een locatie hebben in het centrum van Doetinchem en vindt dat de back office van JOUW Unit nu te veel verspreid is over het gebouw. Een ander knelpunt is dat er in het nieuwe gebouw geen ruimte is voor spreekkamers. Al met al oordeelt de leiding echter

positief. JOUW Unit in Doetinchem loopt goed, omdat het gaat om een klein team met mensen die erg gedreven zijn.

Winterswijk (Oost-Achterhoek)
Voor de locatie Oost-Achterhoek (Winterswijk) geldt dat de huidige structuur dus evenals in Doetinchem pas recent is ontstaan. De verschillende partijen die in deze locatie zijn gehuisvest (Sociale Dienst, UWV Werkbedrijf, JOUW Unit) zijn echter al langer gewend om met elkaar te werken in het Werkplein, sinds oktober 2007. Maar hoewel er al enkele jaren wordt samengewerkt in de Oost-Achterhoek vinden verscheidene geïnterviewden dat de samenwerking nog (opnieuw) moet groeien. Het bij elkaar huisvesten van verschillende functionarissen moet volgens hen wel gekoppeld zijn aan inhoudelijke keuzes en beleid. De onderlinge relatie wordt als goed beschouwd, maar ook als nog te weinig gestructureerd. Anderzijds zijn dezelfde respondenten ook huiverig voor teveel bureaucratisch overleg dat ten koste gaat van de aandacht voor de jongeren.

Van direct belang voor de toekomst van de locatie Oost-Achterhoek is de waarschijnlijke sluiting van het UWV Werkbedrijf in Winterswijk. Door bezuinigingen zal het aantal vestigingen van UWV Werkbedrijf worden teruggebracht van 100 naar 30 regiovestigingen. In de Achterhoek is in ieder geval sprake van sluiting van de locatie Winterswijk en op de langere termijn waarschijnlijk ook de locatie Ulft. Cliënten krijgen voortaan grotendeels te maken met digitale dienstverlening in plaats van face-to-face contact. Tussen 2012 en 2015 vervallen tussen de vijf- en zesduizend arbeidsplaatsen bij UWV
Door de ondervraagde partijen in Winterswijk wordt sluiting van het UWV als groot risico voor de situering van JOUW Unit beschouwd. “Een vertrek zou rampzalig zijn. We zullen er alles aan doen om aan te geven dat we het UWV hier niet kunnen missen.” Zonder UWV bestaat het Werkplein alleen uit de sociale dienst, die overigens ook te maken zal krijgen met bezuinigingen.

Samenwerking met andere organisaties
JOUW Unit werkt samen met verscheidene andere organisaties: onderwijsinstellingen, zorginstellingen, werkgevers. JOUW Unit is daarmee een belangrijke schakel tussen organisaties die zich met jongeren, opleiding en werk bezig houden. Door de verbinding met achterliggende organisaties zijn er veel directe contacten. Ondanks de samenwerking is er volgens interne betrokkenen nog niet sprake van een volledig sluitende keten. Vooral de informatieverstrekking vanuit samenwerkingspartners naar JOUW Unit kan volgens sommige respondenten beter. Vanuit het onderwijs naar JOUW Unit, vanuit de werkgevers naar JOUW Unit (stageplaatsen), vanuit de zorg etc. Omgekeerd kan de naamsbekendheid van JOUW Unit beter. Enkele respondenten menen dat JOUW Unit door de buitenwereld nog als teveel van alleen het RMC wordt gezien. JOUW Unit is echter breder en dat zou ook zo naar voren moeten komen. In gesprekken met jongeren en andere organisaties geven de meeste respondenten aan dat zij van JOUW Unit zijn, maar volgens een aantal medewerkers zou JOUW Unit meer op de kaart gezet moeten worden door één persoon aan te stellen die de passie en noodzaak van JOUW Unit uitdraagt naar buiten. Deze persoon moet iemand zijn die boven de partijen staat en op de hoogte is van ontwikkelingen in de regio en daar buiten.
Er zijn ook respondenten die vinden dat JOUW Unit zich niet als een zelfstandige organisatie moet presenteren, maar als een samenwerkingsverband binnen het Werkplein. Een ander punt waar de keten niet sluitend is, betreft de verschillende leeftijdsgrenzen die worden gehanteerd.

Een deel van de jongeren die door de medewerkers van JOUW Unit worden begeleid, krijgt ook hulp van Bureau Jeugdzorg of andere zorgpartijen. De medewerkers van JOUW Unit hebben vooral contact met de ambulant begeleiders, omdat de voogden meestal op grotere afstand staan. De ambulant begeleiders weten vaak ook meer over de jongeren dan de voogden. De medewerkers vinden het jammer dat er met Bureau Jeugdzorg vooral eenrichtingsverkeer is en dat zij niet vaak zelf

door Bureau Jeugdzorg worden benaderd. Verder is er ook contact met de reclassering, Lindehout, MEE, Pactum, het lokale zorgnetwerk, justitie en Klein Borculo (cluster 4 school).

De Integraal Trajectbeleiders hebben meer contacten met hulpverleners en zorgnetwerken. Een respondent van de sociale dienst geeft aan dat de grens tussen begeleiden en zorg verlenen steeds goed bewaakt moet worden, al is die soms niet zo scherp te trekken. JOUW Unit medewerkers zijn in ieder geval zelf geen zorgverlener, maar soms bestaat de neiging de jongere te lang bij de hand te nemen. “Ze moeten kunnen overdragen en weten wanneer hun taak stopt. Ze moeten ook afstand kunnen nemen en iemand niet als hun kindje zien. Dat is de keerzijde van op maat werken en betrokken zijn. Enige zakelijkheid is wel nodig.”

4.3 Positionering en organisatie volgens ´klanten` JOUW Unit

Voordat JOUW Unit bestond waren er verschillende instanties, zoals UWV, gemeente, sociale dienst, scholen en RMC, die zich met jongeren bezig hielden wat betreft werk en scholing. JOUW Unit is een krachtenbundeling. Ondanks dat niet alle sleutelfiguren een goed zicht hebben op de samenwerking tussen de betrokken instanties is het beeld over het algemeen positief. De meeste sleutelfiguren vinden dat de samenwerking tussen de betrokken instanties is verbeterd door de komst van JOUW Unit. Benadrukt wordt wel dat er ‘nog een weg te gaan is’. Gemeenten (sociale diensten) zouden onderling nog veel meer moeten samenwerken als het om jongeren gaat, de samenwerking tussen sociale dienst(en) en UWV in JOUW Unit kan beter, en er moet ingezet worden op het op één lijn komen van de verschillende instanties. Duidelijk is dat veel aspecten van de samenwerking tussen de verschillende instanties onduidelijk is voor de sleutelfiguren: wie is voor welk deel verantwoordelijk, kijkt JOUW Unit voldoende naar het belang van bedrijven, richt JOUW Unit zich voldoende op de samenwerking met scholen? Dit zijn vragen waarop verschillende sleutelfiguren geen duidelijk antwoord kunnen geven, omdat zij daar te weinig zicht op hebben.

Aan de *jongeren* is gevraagd of zij naast JOUW Unit ook nog te maken hadden met andere instanties die ongeveer hetzelfde wilden. Bijna drie kwart (73 procent) geeft aan dat dit niet het geval is. De overige jongeren noemen partijen als jeugdreclassering, UWV, school, gemeente, GGNet. In principe partijen waarmee JOUW Unit samen werkt. Blijkbaar hebben de jongeren het gevoel dat het gaat om ‘andere instanties’ die hetzelfde van hen willen en niet dat het gaat om partijen die samenwerken binnen JOUW Unit en hen als één partij tegemoet treden.

De ondervraagde *gemeenten* vinden de verschillen in positionering tussen Oost en West onduidelijk. Laatstgenoemde aspect komt ook terug als gevraagd wordt naar verschillen in de werkwijze van JOUW Unit op de verschillende locaties (subregio’s). Van de mensen die zicht hebben op de werkwijze op de verschillende locaties zijn enkelen van mening dat er geen verschillen zijn in werkwijze. Er klinken echter ook negatieve geluiden: er ***zijn*** verschillen (onder andere met betrekking tot de beoogde leeftijdsgroep: 23 versus 27 jaar) en dat schept onduidelijkheid. Ongeveer de helft van de sleutelfiguren is van mening dat elke gemeente een eigen loket zou moeten hebben voor JOUW Unit. Dit zou de drempel voor jongeren nog meer verlagen en de aansluiting met lokale partijen versterken. Lang niet iedereen ziet hierin echter een meerwaarde (niet haalbaar, centraal houden).

Bedrijven kunnen moeilijk antwoord geven op de vraag of de komst van JOUW Unit tot betere samenwerking tussen gemeenten en UWV heeft geleid. Ze hebben daar weinig zicht op. Zo vindt de helft van de bedrijven dat er nog veel onduidelijk is, terwijl de andere helft dat niet als probleem ervaart. Wel vinden de bedrijven, meer in het algemeen, dat de samenwerking tussen gemeenten (sociale dienst) en UWV nog verder zou moeten verbeteren. De bedrijven vinden dat JOUW Unit voldoende rekening houdt met het belang van het bedrijfsleven.

Ook de meeste respondenten uit de *hulpverlening* hebben onvoldoende zicht op de samenwerking rond JOUW Unit en kunnen niet eenduidig aangeven of de komst van JOUW Unit daarin verbetering heeft gebracht. Toch is het beeld dat zij hebben dat de komst van JOUW Unit voor de doelgroep in elk geval verbetering heeft gebracht. Nu is er in elk geval een instantie die zich het lot van de jongeren aantrekt en een signaalfunctie kan vervullen. In het algemeen vinden zij dat gemeenten (sociale dienst) en UWV meer en beter zouden kunnen samenwerken. De respondenten hebben geen zicht op mogelijke verschillen tussen de uitvoeringslocaties van JOUW Unit. Wel geven zij aan dat decentraal werken (eigen loket per gemeente) hun voorkeur heeft.

4.4 Toekomstige positionering JOUW Unit

Een aantal ontwikkelingen is van invloed op de discussie naar de gewenste toekomstige positionering. Het gaat met name om de opzet van meer preventieve activiteiten in het mbo en om bezuinigingen bij het UWV Werkbedrijf. JOUW Unit is zowel in West-Achterhoek als Oost-Achterhoek gehuisvest in het Werkplein. Daarmee is een duidelijke koppeling gemaakt met UWV. Voor de toekomst zou overwogen moeten worden of dit een goede positionering is, mede gezien de te verwachten ontwikkelingen. Een alternatief is dat JOUW Unit gepositioneerd moet worden bij het onderwijs en dan met name bij het Graafschap College. Deze vraag is urgenter geworden nu er op het Graafschap College een loopbaanplein, met daarbij ook de aanwezigheid van een uitzendbureau en andere niet direct tot de school behorende instanties, is gekomen. Jongeren kunnen daar terecht met opleidings- en werkgerelateerde vragen. Daar zou JOUW Unit wellicht ook een plek kunnen krijgen. Anderen zien liever een loopbaan- en werkplein *buiten* de school voor alle jongeren Zo zijn de medewerkers van JOUW Unit zelf van mening dat een nauwe samenwerking met het onderwijs van groot belang is, maar dat het ook belangrijk is dat JOUW Unit niet als iets van een school wordt gezien. Jongeren zijn niet voor niets afgehaakt en hebben vaak problemen met school. De trajectbegeleiders zien meer in een jongerenloket waar alle jongeren terecht kunnen en waar geselecteerd wordt waar de jongeren het beste geholpen kunnen worden. Eventueel zouden ze hiervoor kunnen samenwerken met het Centrum voor Jeugd en Gezin. Zo'n jongerenloket moet volgens de begeleiders op een andere locatie komen omdat de huidige locatie niet laagdrempelig genoeg is. Dit geldt met name voor de locatie Doetinchem.

Omdat JOUW Unit meerdere doelgroepen bedient, is de door de medewerkers gewenste toekomstige positionering afhankelijk van hun werkzaamheden. De trajectbegeleiders 'werk en scholing' hebben baat bij korte lijnen met het UWV en de werkgevers. Voor hen is nabijheid bij een school dus minder wenselijk. Voor de regionale consulenten leerplicht-mbo is uiteraard een sterke verwevenheid met het mbo wenselijk. Van de trajectbegeleiders 'scholing en werk' zou verwacht kunnen worden dat zij ook kiezen voor een sterke oriëntatie op het mbo, maar uit de gesprekken is naar voren gekomen dat men eigenlijk een wat meer onafhankelijke positie prefereert. Jongeren zijn niet voor niets uitgevallen, als het goed is heeft het mbo al verschillende trajecten ondernomen en dan is het volgens de medewerkers beter als er enige afstand tot hun opleiding is. Een sterkere verbinding met de Centra voor Jeugd en Gezin als min of meer onafhankelijke plek is enkele keren als andere mogelijkheid genoemd. Nadeel daarvan is dat deze per gemeente gerealiseerd (moeten) worden en tot een verdunning van de mogelijkheden kunnen leiden. De regionale aanpak van JOUW Unit is een belangrijke kracht. Bovendien komt de CJG-vorming niet overal even goed van de grond en is het de vraag of door de bezuinigingen op de gemeenten er financiële ruimte is. De (websites van de) huidige CJG's in de verschillende gemeenten in de Achterhoek richten zich vooral op ouders en opvoeders en niet zozeer op de jongeren zelf.

Nu het Graafschap College een loopbaanplein heeft ingericht, wordt er door deze school sterker voor gepleit om JOUW Unit bij het onderwijs te positioneren. Een afbakening van JOUW Unit zou volgens de respondenten van het Graafschap College kunnen zijn dat de scholen zelf zo lang mogelijk

proberen hun leerlingen te helpen. Leerlingen komen dan eerst bij de mentor terecht, vervolgens bij de decaan, daarna op het loopbaanplein en tot slot in het ZAT-team. Als de problemen dan nog steeds te groot blijken, wordt JOUW Unit ingeschakeld. Zo wordt de doelgroep van JOUW Unit beperkt tot voortijdig schoolverlaters die niet via school geholpen kunnen worden en voor wie de onafhankelijke locatie juist een voordeel is.

4.5 Conclusie

JOUW Unit is op verschillende manieren georganiseerd en werkt met twee subregio's. In beide subregio's is er nu één centrale aansturing: in Doetinchem vanuit de gemeente, in Winterswijk vanuit de vestigingsmanager van het UWV met in haar portefeuille JOUW Unit. Verscheidene respondenten zijn van mening dat de positie van JOUW Unit in Doetinchem en Winterswijk hierdoor (te) verschillend is geworden: in Doetinchem is er sprake van een sterkere inbedding in de gemeentelijke organisatie, in Winterswijk vooral inbedding in het UWV.

De koers die is ingezet met integratie binnen de Werkpleinen wordt niet door iedereen toegejuicht. De bevraagde WIJ-medewerkers vinden plaatsing van JOUW Unit dichter bij het onderwijs wenselijk en logisch. Het Graafschapcollege vindt dat dreigende uitval van leerlingen in principe binnen de zorgstructuur opgevangen moet kunnen worden. JOUW Unit zou zich dan, aanvullend op deze preventieve aanpak, vooral moeten richten op de gevallen die beter buiten de school geholpen kunnen worden. Sommige gemeenten vinden dat de structuur van JOUW Unit onduidelijk is door verschillende locaties met verschillende samenwerkingspartners. Over de vraag of JOUW Unit per gemeente een loket zou moeten hebben, oordelen gemeenten verschillend. Sowieso is dit financieel niet haalbaar, maar heeft ook om inhoudelijke redenen niet ieders voorkeur. Voor de nabije toekomst zijn weer nieuwe reorganisaties te voorzien, onder meer door de bezuinigingen op het UWV. Dit maakt een heldere positionering van JOUW Unit en duidelijke samenwerkingsrelaties moeilijk.

5 Resultaten en effecten JOUW Unit

In dit hoofdstuk kijken we naar de resultaten en effecten van JOUW Unit, zowel in kwantitatief als in kwalitatief opzicht. In paragraaf 5.1 komen eerst de belangrijkste kengetallen wat betreft voortijdig schoolverlaten aan bod. Deze gegevens zijn verkregen door gebruik van het BRON-bestand en andere publicaties. In 5.2 wordt een kort overzicht gegeven van de omvang van de werkloosheid in de Achterhoek in het algemeen en die van jongeren in het bijzonder. Deze gegevens zijn gebaseerd op rapportages van het UWV Werkbedrijf. In 5.3 kijken we naar de resultaten zoals die door JOUW Unit zijn geregistreerd. In 5.4 wordt bekeken hoe deze resultaten volgens de intern betrokkenen behaald worden en welke werkwijze zij hanteren. In 5.5 staat de mening en waardering van de externe 'klanten' centraal. Hoe tevreden zijn zij over de behaalde resultaten en de werkwijze die door JOUW Unit wordt gehanteerd? De nadruk ligt daarbij op de jongeren zelf, maar ook op de overige betrokken partijen als gemeenten en bedrijven. Paragraaf 5.6. geeft een conclusie.

5.1 Voortijdig schoolverlaten in de Achterhoek

In dit hoofdstuk bespreken we de belangrijkste kengetallen over voortijdig schoolverlaten in de RMC-regio Achterhoek. De RMC-regio Achterhoek omvat de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

Het convenant *'Aanval op schooluitval 2008-2011' RMC-regio 13 Achterhoek* is ondertekend op 16 juni 2008 door de gemeente Doetinchem, schoolbesturen voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en de staatssecretaris van OCW. In het convenant is afgesproken dat het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in de periode tot 2010-2011 aantal jaarlijks met 10% zou moeten afnemen. In de onderstaande tabel wordt de ambitie van het convenant weergegeven, naast de werkelijke aantallen nieuwe voortijdig schoolverlaters. Ter vergelijking worden ook de landelijke percentages VSV-ers vermeld. De cijfers zijn afkomstig van de VSV-Verkenner van het ministerie van OCW.

*Tabel 2 Nieuwe VSV-ers in regio Achterhoek, aantallen en percentages**

	Ambitie	Aantal VSV-ers	pct. VSV-ers	landelijk pct. VSV-ers
2005-06		886	3,4%	4,0%
2006-07		832	3,1%	3,9%
2007-08	797	718	2,7%	3,6%
2008-09	709	753	2,8%	3,2%
2009-10	620	680	2,5%	3,0%
2010-11	532			

* Bron: www.vsvverkenner.nl

Uit de tabel blijkt dat het percentage nieuwe VSV-ers in de Achterhoek de landelijke trend volgt. Tussen 2005 en 2010 is het percentage met bijna één procent gedaald. Ook in absolute getallen daalde het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters, van 886 in 2005-2006 tot 680 in 2009-2010. Wel zien we dat de daling de laatste jaren minder snel verloopt. In 2008-2009 was zelfs sprake van een stijging van het aantal VSV-ers ten opzichte van het vorige jaar. Daardoor loopt de RMC-regio vooralsnog achter bij de ambitie die in het convenant is vastgelegd.

In de onderstaande tabel wordt een uitsplitsing gemaakt tussen nieuwe VSV-ers in het voortgezet onderwijs en in het MBO.

Tabel 3 Nieuwe VSV-ers in regio Achterhoek, VO en MBO, aantallen en percentages

	VSV-ers VO			VSV-ers MBO		
	Ambitie	Aantal	Pct.	Ambitie	Aantal	Pct.
2005-06		278	1,5%		608	7,4%
2006-07		252	1,4%		580	7,1%
2007-08	250	193	1,1%	547	525	6,4%
2008-09	222	209	1,1%	486	544	6,6%
2009-10	195	226	1,2%	426	454	5,4%

* Bron: www.vsvverkenner.nl

De percentages nieuwe VSV-ers liggen in het MBO veel hoger dan in het voortgezet onderwijs. Dat verschil zien we overal in Nederland. Enigszins zorgelijk is dat de daling van het aantal VSV-ers in het voortgezet onderwijs de laatste jaren weer iets toeneemt. De onderstaande grafiek laat die trend zien.

Figuur 1 Voortijdig schoolverlaters regio Achterhoek

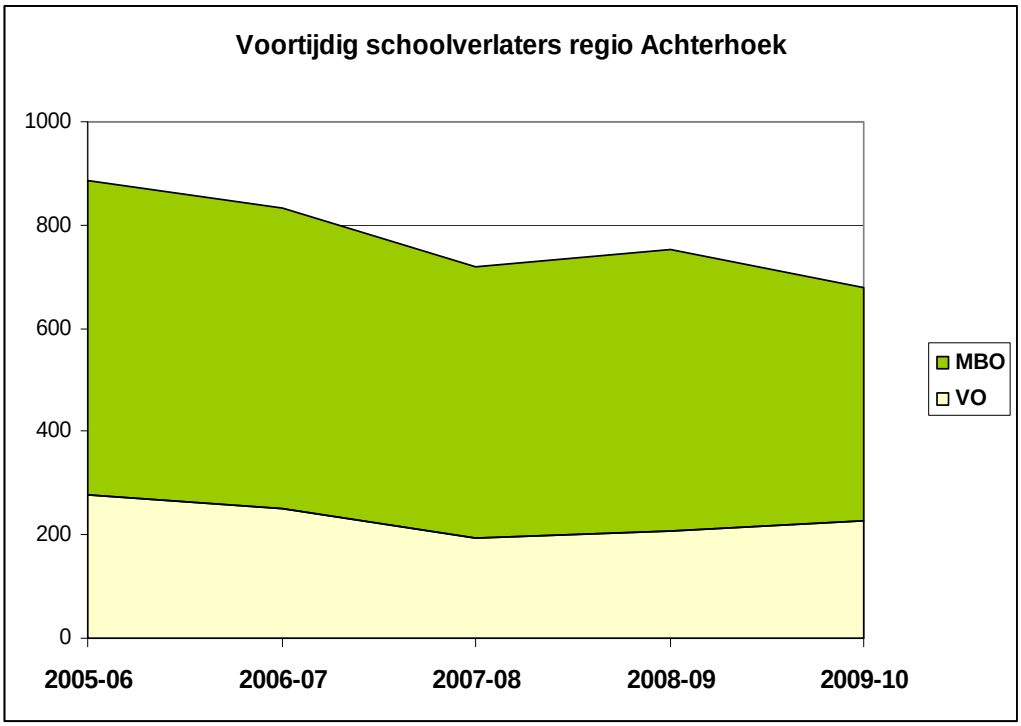

Van de laatste drie jaren volgen hieronder de gegevens per gemeente, voor VO en MBO samen. Gemeenten met het hoogste percentage VSV-ers in 2009-2010 zijn Winterswijk, Oost-Gelre en Doesburg. Doesburg had de voorgaande jaren het hoogste percentage VSV-ers, maar in 2009-2010 zien we een forse afname. In de meeste gemeenten zien we over de afgelopen twee jaren per saldo een afname van het aantal VSV-ers, behalve in Oost-Gelre en Montferland, daar is sprake van een stijging.

*Tabel 4 Nieuwe VSV-ers in regio Achterhoek, aantallen en percentages**

	2007-08 abs.	2007-08 %	2008-09 abs.	2008-09 %	2009-10 abs.	2009-10 %
Winterswijk	89	3,7	76	3,1	83	3,4
Oost-Gelre	81	2,9	88	3,1	92	3,3
Doesburg	37	3,9	39	4,0	31	3,2
Montferland	78	2,7	88	3,0	84	2,9
Doetinchem	141	3,0	155	3,4	128	2,8
Berkelland	101	2,7	93	2,5	89	2,3
Oude IJsselstreek	74	2,2	92	2,7	72	2,1
Aalten	59	2,4	57	2,4	44	1,9
Bronckhorst	58	1,8	65	2,0	57	1,7
Totaal	718	2,7	753	2,8	680	2,5

* Bron: www.vsvverkenner.nl

5.2 Werkloosheid in de Achterhoek

Werkloosheid algemeen

In de Barometer Arbeidsmarkt Regio Achterhoek van het UWV Werkbedrijf wordt periodiek de stand van zaken wat betreft de werkloosheid in beeld gebracht. Uit de meest recente beschikbare meting (juni 2011) komt naar voren dat de werkloosheid in de regio Achterhoek in het eerste halfjaar van 2011 gedaald is van 6.987 personen eind december tot 6.288 personen eind juni; een daling van 10%. Ten opzichte van juni 2010 daalde de werkloosheid in de regio Achterhoek met 12%, tegen een daling van 5% in Gelderland als geheel en 8% in Nederland. Het werkloosheidspercentage in de regio Achterhoek (4,6%) ligt ten tijde van de crisis onder het landelijke percentage (6,3%) en ook onder het werkloosheidspercentage van de provincie Gelderland als geheel (5,6%). Daarbij moet overigens vermeld worden dat de gemeente Doesburg met een relatief hoog werkloosheidspercentage (6,9%) niet onder de regio Achterhoek valt.

Jeugdwerkloosheid

Bekijken we de werkloosheidscijfers naar leeftijdscategorie, dan valt op dat de werkloosheid onder jongeren tot 23 jaar in vergelijking met juni 2010 met 36% is gedaald tot 302 personen. Het aandeel van de jongeren in de totale werkloosheid is met 4% beperkt in omvang. Voor de categorie 23-30 jaar geldt dat de werkloosheid tussen juni 2010 en juni 2011 met 17% is afgenomen tot 585 personen.
De cijfers van de jeugdwerkloosheid (< 27 jaar) in de 30 arbeidsmarktregio's zijn door het UWV Werkbedrijf ook met elkaar vergeleken. De regio Achterhoek kent de op twee regio's na laagste werkloosheid (3,2% in april, inmiddels verder gedaald tot 3,0% in juni 2011). Worden de cijfers vergeleken met die van 12 maanden terug, dan valt op dat de regio Achterhoek de grootste daling laat zien (-31 %). Ook uit een recent rapport uit oktober 2011 (Basiscijfers Jeugd) van Colo en UWV Werkbedrijf komt naar voren dat de afname van de werkloosheid in de arbeidsmarktregio Achterhoek tussen augustus 2010 en augustus 2011 met 188 jongeren (21%) is gedaald. Landelijk ligt dit percentage op 11%). De jeugdwerkloosheid daalt dus in de Achterhoek sterker dan landelijk. Al met al kan worden geconstateerd dat de regio Achterhoek in vergelijking met andere regio's goed scoort op het aantal jongere werklozen.

De cijfers over voortijdig schoolverlaten en werkloosheid in de Achterhoek wijzen over het algemeen op een positieve ontwikkeling. Er is op basis van deze cijfers niet aan te geven in hoeverre deze relatief gunstige ontwikkelingen direct verband houden met de activiteiten van JOUW Unit. In de volgende paragrafen gaan we in op directe aanwijzingen voor de resultaten van JOUW Unit. We bespreken de resultaten van de begeleidingstrajecten (5.3) en de ervaringen van de intern betrokkenen bij JOUW Unit (5.4) en van de 'klanten': jongeren, bedrijven en hulpverlenende instellingen (5.5).

5.3 Resultaten JOUW Unit

1) VSV'ers van 16 en 17 jaar
Wat betreft de *eerste* doelgroep van de leer- en kwalificatieplicht mbo zijn er door de medewerkers van JOUW Unit die zich met deze groep bezig houden, de regionale consulenten kwalificatieplicht, 187 jongeren bereikt. Van hen zijn er 132 terug naar school gegaan (71%), 10 zijn gaan werken (5%), 9 zijn niet 'gemotiveerd'|(5%) en bij 36 jongeren (19%) is er een ander, niet nader opgegeven, resultaat.

2) VSV'ers van 18-23 jaar
Wat betreft de *tweede* doelgroep: het meldpunt registreert alle binnenkomende meldingen van jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten of dreigen te verlaten. Met deze jongeren wordt via JOUW Unit een traject ingezet, gericht op terugkeer naar onderwijs en/of het alsnog behalen van een startkwalificatie. In het schooljaar 2009/2010 heeft in het RMC Achterhoek ruim de helft (59%) van de 18+ vsv'ers een positief resultaat behaald. Deze jongeren hebben alsnog een startkwalificatie behaald of zijn in een ander begeleidingstraject terecht gekomen. Een klein deel is verhuisd en overgedragen aan een andere RMC regio. Bij de overige jongeren (41%) is het resultaat als 'negatief' geboekt: ruim de helft is gaan werken zonder startkwalificatie, de anderen zijn werkzoekend, niet bemiddelbaar etc.

3) Werkende jongeren zonder startkwalificatie tussen 18 en 23 jaar
Voor de *derde* doelgroep werkende jongeren zonder startkwalificatie geldt dat in het schooljaar 2009/2010 ongeveer 40 nieuwe jongeren zich in een traject bevinden om alsnog een startkwalificatie te halen. Tezamen met de 80 jongeren die eerder zijn gestart en nog bezig zijn met een leerwerktraject zijn dit 120 jongeren. Men schat dat de totale doelgroep zo'n 500 jongeren beslaat, maar deze jongeren zijn vaak moeilijk te achterhalen. Vooral de jongeren die niet door een school als uitvaller zijn gemeld, thuiszitten en ook niet bij het UWV langskomen om zich te melden voor een uitkering zijn lastig te vinden. Deze jongeren komen niet vanzelf naar JOUW Unit. Ze zijn vaak tevreden met hun huidige situatie en voorzien nog niet de problemen die zij op langere termijn zullen tegenkomen. Ook is deze doelgroep lastig te vinden vanwege privacyregels. Over het algemeen is de medewerking van de werkgevers echter goed.

Samenvattend kunnen we constateren dat het percentage geslaagde trajecten het grootst is bij de voortijdig schoolverlaters van 16 en 17 jaar (71%). Vervolgens bij de voortijdig schoolverlaters tussen 18 en 23 jaar (59%). Bij de percentages geslaagde trajecten moet wel een kanttekening worden geplaatst. Niet alle voortijdig schoolverlaters worden gemeld bij het RMC. Het bereik onder de werkende jongeren is aanzienlijk lager dan onder de VSV'ers. Naar schatting een kwart van de doelgroep volgt een traject.

5.4 Resultaten en werkwijze volgens intern betrokkenen

De meeste respondenten vinden het heel goed dat JOUW Unit is opgezet, omdat teveel jongeren in de regio geen startkwalificatie hebben. Ze vinden dat JOUW Unit een nuttige taak heeft omdat de organisatie erin slaagt veel jongeren uiteindelijk weer terug te laten keren naar een opleiding, al dan niet in combinatie met werk. Een begeleidingstraject duurt maximaal één jaar.

De regionale consulenten leer- en kwalificatieplicht komen in contact met jongeren op basis van de verzuimmeldingen van de scholen. De jongeren zijn over het algemeen goed te vinden via ouders of via hulpverleners.

De trajectbegeleiders ‘scholing en werk’ gaan met de jongeren mee totdat zij op de juiste plek zijn beland (bijvoorbeeld schuldhulpverlening). In een gesprek wordt de jongere dan overgedragen aan een andere organisatie. Doordat JOUW Unit de overdracht regelt, wordt de drempel voor de jongere verlaagd. De begeleiders proberen niet dwingend te zijn omdat dit volgens hen averechts werkt bij de jongere. Na afronding van het traject wordt er zo mogelijk telefonisch contact onderhouden. De jongeren kunnen ook zelf het initiatief nemen om na afronding van de begeleiding nog een keer contact op te nemen. De begeleiders zijn tevreden over het bereik, behalve dat door de nieuwe locatie de spontane inloop is verminderd.

Ook de trajectbegeleiders ‘werk en scholing’, die werkende jongeren zonder startkwalificatie begeleiden, zijn redelijk tevreden over de bereikte resultaten. Werkgevers krijgen een financiële vergoeding als een jongere een scholing gaat volgen (maximaal € 2700). Dat geld is van de provincie en is voor sommige werkgevers net voldoende stimulans. “Maar belangrijker dan het geld is dat wij de wegen kennen en veel administratieve rompslomp uit handen kunnen nemen en weten hoe het geregeld moet worden. Als je dat gedoe kan wegnemen bij werkgevers, dan scheelt dat veel.” Het is ook de bedoeling dat jongeren tijdens en na de scholing blijven werken. Een voordeel is ook dat deze jongeren al in een arbeidsritme zitten en zich daarom goed aan afspraken houden (in ieder geval in vergelijking met de jongeren van ‘scholing en werk’). Het blijkt geregeld dat jongeren dingen in een arbeidssituatie veel sneller oppakken dan op school. Omdat ze dat merken, zijn ze ook gemotiveerder om de opleiding te doen en hebben ze minder faalangst. “Daardoor hebben we regelmatig successen te vieren.”

5.5 Resultaten en effecten volgens ‘klanten’ van JOUW Unit

Aan de *jongeren* is gevraagd hoe ze bij JOUW Unit terecht kwamen. De meeste jongeren geven aan rechtstreeks door JOUW Unit benaderd te zijn. Veelal heeft de school contact opgenomen met JOUW Unit. Niet alleen als een jongere veel verzuimde of al gestopt was met de opleiding, maar ook als een jongere de opleiding succesvol had afgerond, maar geen zicht had op een vervolgtraject. De overige jongeren zijn via een andere instantie/persoon bij JOUW Unit terecht gekomen. Organisaties die genoemd worden, zijn UWV, CWI en de reclassering. Jongeren noemen echter ook familieleden, vrienden en kennissen die hen hebben gestimuleerd contact op te nemen met JOUW Unit of zelf een afspraak hebben gemaakt voor de jongere.

De duur van de begeleidingsperiode varieert van twee weken tot ruim twee jaar. Circa de helft van de jongeren is nog steeds in begeleiding (situatie mei 2011). Die begeleiding is niet in alle gevallen nog even intensief, maar aangegeven wordt dat JOUW Unit regelmatig contact opneemt met de jongeren om te vragen hoe het gaat en of het jongerenloket nog iets kan betekenen voor de jongere.

Het merendeel van jongeren heeft één tot vijf keer contact gehad met JOUW Unit. Vier jongeren geven aan zeer intensief contact te hebben gehad. Zij spreken over zo’n 20 tot 25 contactmomenten gedurende de begeleidingsperiode. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal contacten tussen de jongeren en JOUW Unit.

Tabel 5 Aantal contacten tussen jongeren en JOUW Unit

Aantal contacten met JOUW Unit	Aantal jongeren*
1-5	12
6-10	7
11-15	1
Meer dan 15	4

* Van twee jongeren is het aantal contacten niet bekend.

De meeste jongeren (18x) hebben te maken gehad met één contactpersoon vanuit JOUW Unit, 7 jongeren geven aan met twee verschillende personen te hebben gesproken en een enkeling spreekt over vijf verschillende personen. De contacten met JOUW Unit bestonden in bijna alle gevallen uit (begeleidings)gesprekken met een medewerker van JOUW Unit. In mindere mate werden de contactmomenten (ook) gebruikt voor het invullen van beroepskeuzetesten, interessetesten of dergelijke. Vijf van de jongeren geven aan dat ook hun vader en/of moeder door JOUW Unit gevraagd zijn voor een gesprek.

Realisatie doel
Aan de jongeren is gevraagd met welk doel ze bij JOUW Unit kwamen (verwachting vooraf) en welk doel gesteld werd na de eerste gesprekken bij JOUW Unit. Onderstaande tabel geeft hiervan een overzicht.

Tabel 6 Verwachting vooraf en gesteld doel na eerste gesprekken

Verwachting vooraf / gesteld doel	**Aantal jongeren*: Verwachting vooraf**	**Aantal jongeren*: Gesteld doel na eerste gesprekken**
Uitvinden wat ik wilde/moest gaan doen	13	9
Beginnen van een nieuwe opleiding	8	14
Vinden van werk	3	4
Helpen oplossen van bepaalde problemen	5	6
Anders	5	3

* Het aantal jongeren telt niet op tot 26, omdat meerdere verwachting/doelen van toepassing kunnen zijn voor één jongere.

Het merendeel van de verwachtingen vooraf en de gestelde doelen na de eerste gesprekken richt zich op uitvinden wat de jongere wil/moet gaan doen en beginnen van een nieuwe opleiding. Vijf jongeren hadden vooraf eigenlijk geen specifieke verwachting (‘anders’). Bij het oplossen van ‘bepaalde’ problemen, gaat het onder andere om spijbelproblematiek, problemen op school, financiële problemen, problemen met het vinden van een stageplek. De verwachting vooraf is niet bij alle jongeren gelijk aan het gestelde doel na de eerste gesprekken. Blijkbaar leiden de eerste gesprekken in verschillende gevallen tot een bijstelling van het doel.

De meeste jongeren (16x) geven aan dat het gestelde doel (helemaal) is bereikt, 5 jongeren zijn van mening dat het doel gedeeltelijk bereikt is en nog eens 5 jongeren vinden dat het doel helemaal niet bereikt is. Bij een aantal van de jongeren loopt het proces nog en een deel van de jongeren is toch een andere weg in geslagen.

Ruim 57 procent van de jongeren heeft momenteel (situatie mei 2011) betaald werk. De overige jongeren volgen een opleiding of doen (tijdelijk) niets of iets anders. Laatstgenoemde jongeren zijn wel bezig met het zoeken naar een opleiding/werk en/of hebben plannen om met een nieuwe opleiding/baan te beginnen.

Beoordeling JOUW Unit
Het merendeel van de jongeren geeft aan dat JOUW Unit nuttig is geweest voor hen (16x heel nuttig, 5x een beetje nuttig): ‘Ze hebben mij aangespoord dingen te ondernemen’, ‘Ik heb veel informatie gekregen en weet nu veel meer dan vóór ik bij JOUW Unit kwam’, ‘Ze hebben mij niet alleen geholpen met school, maar ook met privé-vraagstukken’, ‘Zonder JOUW Unit was ik niet aan een stage gekomen’. Enkele jongeren (5x) geven aan dat JOUW Unit niet nuttig is geweest voor hen (‘Ik had zelf al werk gevonden’, ‘Ik heb nog heel veel zaken zelf moeten uitzoeken’).

Ook over de mensen van JOUW Unit zijn de jongeren erg positief. Onderstaande tabel geeft hiervan een beeld.

Tabel 7 Ervaringen jongeren met de mensen van JOUW Unit

De mensen van JOUW Unit …	Aantal jongeren: Eens	Aantal jongeren: oneens	Aantal jongeren: deels eens, deels oneens
waren heel aardig en behulpzaam	24	-	1
hebben echt verstand van zaken	20	1	4
houden zich aan hun afspraken	24	1	1

Enkele minder positieve geluiden zijn bijvoorbeeld: ‘Er waren enkele miscommunicaties via de mail, maar uiteindelijk is dat uitgesproken’, ‘Ze hadden geen verstand van de opleiding die ik wilde geen volgen’, ‘Afspraken werden niet altijd nagekomen’, ‘Vaste begeleidster ging met zwangerschapsverlof, vervolgens kwamen er meerdere vervangers en ging het niet helemaal goed met de afstemming en afspraken’. De helft van de jongeren geeft aan dat zij ook zonder hulp van JOUW Unit de weg naar opleiding/werk wel had gevonden. Verschillende van deze jongeren benadrukken hierbij dat ‘het dan wel veel langer had geduurd’ en/of ‘het dan veel moeilijker zou zijn geweest’.

De vraag aan jongeren om een rapportcijfer te geven voor JOUW Unit en voor wat zij voor hen heeft betekent, levert een gemiddeld cijfer op van een 8. Het laatste cijfer dat gegeven wordt, is een 6 en drie jongeren geven zelfs een 10. De jongeren zijn over het algemeen dus erg positief over JOUW Unit. Dit blijkt ook als gevraagd wordt naar wat zij het beste en het slechtste vinden aan JOUW Unit. Slechts enkele jongeren (4x) laten een negatief geluid horen. Bijvoorbeeld: ‘De afstemming was niet altijd goed’ (de betreffende jongere heeft met 5 verschillende mensen van JOUW Unit te maken gehad), ‘Ze zijn soms lastig te bereiken’, ‘Ik had meer hulp en aandacht nodig bij het in de praktijk brengen van adviezen’. De meerderheid van de jongeren is echter erg lovend over JOUW Unit en kan met gemak vertellen wat zij het beste vindt aan JOUW Unit.

Bij de *gemeenten* zijn de sleutelfiguren minder gelijkgestemd, met name over de werkwijze. Zeven sleutelfiguren vinden de werkwijze van JOUW Unit voldoende duidelijk en herkenbaar. Enkelen van hen vragen zich wel af of dit ook geldt voor collega’s met een andere achtergrond en voor de doelgroep die JOUW Unit probeert te bereiken. De overige vijf sleutelfiguren vinden de werkwijze onvoldoende duidelijk of hebben er geen zicht op. Ondanks dat niet alle sleutelfiguren voldoende zicht hebben op de werkwijze kunnen zij aangeven wat zij ‘sterk’ vinden in de aanpak van JOUW Unit. Geprezen worden onder andere de korte lijnen, de informele benadering, het functioneren als netwerk, de laagdrempeligheid, de samenwerking met de regionale leerplichtfunctie, de persoonlijke contacten met de jongeren, de coachende rol, de snelheid van handelen, de actieve houding wat betreft het ‘binnenhalen’ van jongeren, en het feit dat ze jongeren blijven volgen en niet afhaken bij problemen. Slechts enkele gemeentelijke sleutelfiguren hebben zicht op de resultaten die JOUW Unit met de jongeren behaalt en of deze resultaten verschillend zijn voor de verschillende subregio’s. Opgemerkt wordt onder andere dat voortijdig schoolverlaters goed en snel worden ‘opgepakt’ en dat goede resultaten worden geboekt met jongeren die gemotiveerd zijn om ‘er iets van te maken’. JOUW Unit is laagdrempelig, jongeren kunnen er altijd terecht en worden goed geholpen bij het maken van keuzes. Onvoldoende resultaten worden volgens de sleutelfiguren behaald met ‘jongeren die niets willen’ en tegen het einde van de leerplicht lopen. Daarnaast wordt ook hier gewezen op resultaten wat betreft de samenwerking tussen de partijen in JOUW Unit en de contacten met het bedrijfsleven.

De *bedrijven* in het onderzoek zijn uitgesproken positief over JOUW Unit. Zij hebben over het algemeen goede ervaringen met JOUW Unit en hechten veel waarde aan de rol die JOUW Unit heeft voor de doelgroep van jongeren. Gemiddeld waarderen de bedrijven JOUW Unit met een rapportcijfer tussen 7 en 8. De bedrijven geven aan dat JOUW Unit zeker door moet gaan en dat zij in de toekomst, wanneer mogelijk, ook weer zullen samenwerken met JOUW Unit. De bedrijven zijn tevreden over de jongeren die zij via JOUW Unit in dienst hebben genomen of op stage hebben

gehad. Positief zijn zij ook over de voorbereiding en begeleiding van de jongeren door JOUW Unit. Als sterke punten van JOUW Unit komen de goede bereikbaarheid en betrouwbaarheid (nakomen van afspraken) naar voren. Verder worden ook de volgende aspecten als sterke punten genoemd: "Diepgang en aandacht voor het persoonlijke aspect", "Het direct en goed inspelen op problemen" en ‘Het goede contact met de jongeren’. Twee van de bedrijven geven aan dat zij wel goed in gesprek zijn (of waren) met JOUW Unit, maar dat er tot dusver geen jongere via JOUW Unit is naar het bedrijf is gekomen. Als verbeterpunt wordt dan ook de afstemming tussen vraag en aanbod genoemd.

De respondenten uit de *hulpverlening* oordelen positief over de rol die JOUW Unit heeft en over het functioneren van JOUW Unit, al worden op onderdelen wel kritische kanttekeningen geplaatst. Zij noemen de samenwerking met JOUW Unit goed en prijzen de directe, snelle manier van reageren van JOUW Unit. Het punt van het soms niet toereikende aanbod komt ook terug in de bespreking van de resultaten van JOUW Unit. De respondenten oordelen genuanceerd over het resultaat van JOUW Unit: het wisselt per jongere en is sterk afhankelijk van de problematiek. Voor sommige jongeren, zoals verslaafden, thuislozen en jongeren met een justitieverleden kan JOUW Unit onvoldoende betekenen. Wel zou JOUW Unit nog meer kunnen zoeken naar werkmogelijkheden en vooral naar een meer gedifferentieerd aanbod daarin.

5.6 Conclusie

In kwantitatieve termen zijn de resultaten vooral goed bij de doelgroep van de regionale consulenten kwalificatieplicht mbo. 71% is terug naar school gegaan. Wat betreft de doelgroep van de trajectbegeleiders ‘scholing en werk’ wordt in ongeveer 60% van de gevallen een positief resultaat geboekt. In het geval van de doelgroep van de werkende jongeren zonder startkwalificatie is het resultaat in percentages uitgedrukt het minst positief: naar schatting volgt een kwart van de jongeren die in deze doelgroep valt een traject. Deze doelgroep is ook lastiger te bereiken en moet vooral op basis van motivatie van verbetering van het toekomstperspectief overtuigd worden.

Plaatsen we de resultaten van JOUW Unit in een breder perspectief dan blijkt dat de cijfers in de Achterhoek wat betreft het percentage voortijdig schoolverlaters en jeugdwerkloosheid gunstig afsteken ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Wel zien we dat de daling van het aantal voortijdig schoolverlaters de laatste jaren minder snel verloopt. Er is op basis van deze cijfers niet aan te geven in hoeverre de relatief gunstige cijfers direct verband houden met de activiteiten van JOUW Unit.

De meeste ondervraagde jongeren oordelen positief over de resultaten, net als gemeenten, bedrijven en hulpverlening. Succesfactoren die vaak genoemd worden zijn intensief en regelmatig contact en dezelfde gezichten. De medewerkers slagen erin jongeren te motiveren en de beoogde doelen worden meestal bereikt. De meeste samenwerkingspartners zijn ook positief over de goede bereikbaarheid en betrouwbaarheid van medewerkers JOUW Unit. Ook over de resultaten van JOUW Unit zijn de meningen overwegend positief. De ondervraagde bedrijven zijn gemiddeld genomen hier het meest uitgesproken over. Opvallend is dat met name de respondenten afkomstig uit gemeenten niet allemaal even goed zicht hebben op de werkwijze en resultaten van JOUW Unit.

6 Conclusies en advies voor de toekomst van JOUW Unit

In dit afsluitende hoofdstuk worden de mogelijkheden geschetst voor de toekomstige doelgroep en positionering van JOUW Unit. Dit doen we aan de hand van ontwikkelingen van de laatste jaren en de ontwikkelingen die zich de komende tijd zullen voordoen.

6.1 Jongerenloketten in Nederland: één loket voor scholing en werk

De meeste jongerenloketten zijn zo'n 10 jaar geleden ontstaan met als doel twee functies te bundelen: 1) terugleiding naar school (RMC) en 2) toeleiding naar werk (Sociale Dienst, UWV). Om de twee functies goed te kunnen combineren, was samenwerking vereist tussen enerzijds RMC en anderzijds Sociale Dienst en UWV. Een krachtenbundeling lag destijds voor de hand: de doelgroepen overlapten, beide functies hadden een curatieve benadering, waarbij actie werd ondernomen wanneer er sprake was van uitval. Het idee van een 'loket' sluit goed aan bij de werkwijze van partijen als de sociale dienst en UWV, meer dan bij de benadering van partijen die dichter bij het onderwijs staan, zoals RMC en leerplicht. Daar is het gebruikelijk om meer 'outreachend' te werken. JOUW Unit is volgens dit model georganiseerd en opgezet, vanuit het RMC en CWI.

Recente ontwikkelingen
Inmiddels is er sinds 2004 sprake van een aantal belangrijke veranderingen.

- De kwalificatieplicht (verlenging leerplicht) heeft geleid tot een verschuiving in de natuurlijke werkverdeling tussen leerplicht en RMC. Voorheen was de leerplicht gericht op het primair en voortgezet onderwijs en het RMC was er voor het MBO. Door de kwalificatieplicht is ook de leerplicht geïntegreerd in het MBO.
- Het MBO is de afgelopen jaren veel meer werk gaan maken van preventie en het tegengaan van uitval. Er zijn, door invoering van de kwalificatieplicht, intensieve zorgstructuren en een betere verzuimregistratie ontstaan . De trend gaat onmiskenbaar in de richting van preventief werken. Het belang hiervan neemt nog toe doordat het MBO steeds meer deelnemers krijgt die instromen (op niveau 1) vanuit het praktijkonderwijs of het speciaal onderwijs.
- Door verlenging van de leerplicht is er sprake van een verschuiving van het uitvalmoment van 17-jarigen naar 18+jarigen. Dit is het domein van het RMC. Als er meer aandacht komt voor de preventie van voortijdig schoolverlaten, heeft dat ook consequenties voor de rol van het RMC. Het accent verschuift ook daar van curatie naar preventie.

De geschetste ontwikkelingen zien we in heel Nederland. De dubbele opdracht van jongerenloketten – toeleiden naar opleiding en naar werk – staat onder spanning. Er ontstaat meer druk vanuit het onderwijs om het accent op de preventie van voortijdig schoolverlaters te leggen. Vanuit de Sociale Dienst en het UWV Werkbedrijf is er druk om jongeren sneller naar werk toe te leiden en een snel resultaat te boeken. Al met al is de verbinding van de twee functies niet meer zo vanzelfsprekend als voorheen.

6.2 Positionering van JOUW Unit: werk, opleiding of allebei

De positie van JOUW Unit is in beweging. De recente ontwikkelingen in de Achterhoek moeten bezien worden tegen het licht van de dubbele opdracht van het jongerenloket: toeleiden naar opleiding én naar werk. Aan de ene kant is het afgelopen jaar gewerkt aan de integratie in de Werkpleinen, in het

kader van een goede aansluiting op de Wet investeren in jongeren (WIJ), aan de andere kant is er de behoefte vanuit het onderwijs om een betere aansluiting. Het gevolg is dat de positionering van JOUW Unit minder duidelijk is geworden.

Integratie in werkplein − De recente integratie van JOUW Unit in de Werkpleinen past bij het oorspronkelijke idee van het jongerenloket: bundeling van de twee functies terugleiden naar school en toeleiding naar werk. De integratie is nog niet volledig gerealiseerd. Met name de samenwerking tussen trajectbegeleiders en de WIJ-consulenten is nieuw en het is nog niet voor iedereen duidelijk wat de meerwaarde moet zijn. De overlap tussen de doelgroepen van JOUW Unit en de WIJ-consulenten is namelijk gering. De verhuizing naar het Werkplein wordt door de medewerkers vooralsnog dan ook vooral als een organisatorische beslissing gezien, maar men streeft wel naar verdere integratie. In Winterswijk is de samenwerking al verder gevorderd. Sinds kort is er een backoffice waar alle partijen bij elkaar zitten. Het voortbestaan hiervan is echter in gevaar gekomen door de bezuinigingen op het UWV.

Bij het idee van integratie van functies past een uitbreiding van de *doelgroep* met andere jongeren op zoek naar werk, namelijk degenen die wel over een startkwalificatie beschikken en de groep jongeren ouder dan 23 jaar. Zo'n brede doelgroep is gebaat bij een centrale locatie waar jongeren altijd kunnen binnenlopen met al hun vragen, kunnen koffie drinken of aan de computer kunnen zitten etc.
Door de organisatorische wijzigingen is de doelgroep inmiddels in de praktijk al verruimd (bijvoorbeeld door de leeftijdsgrens op te trekken tot 27 jaar). Aangezien hiervoor echter niet een duidelijke keuze is gemaakt voor de hele regio, leidt dit tot onduidelijkheid bij betrokken en ook externe partijen. Een heldere afbakening is gewenst.

Positie ten opzichte van het onderwijs − De koers die is ingezet met integratie binnen de werkpleinen wordt vanuit het onderwijs niet door iedereen toegejuicht. Het Graafschapcollege vindt dat dreigende uitval van leerlingen in principe binnen de zorgstructuur opgevangen moet kunnen worden. JOUW Unit zou zich dan, aanvullend op deze preventieve aanpak, vooral moeten richten op de gevallen die beter buiten de school geholpen kunnen worden. Deze positionering zou ook andere gevolgen hebben voor de *doelgroep* van JOUW Unit. Uitbreiding in de richting van werkzoekende jongeren met startkwalificatie ligt niet voor de hand, wel uitbreiding met jongeren die instromen in het mbo vanuit het praktijkonderwijs of het speciaal onderwijs.

Verschillen tussen subregio's en gemeenten – Momenteel zijn er aanzienlijke verschillen in de positie van JOUW Unit tussen de subregio's. Dit is niet bevorderlijk voor een duidelijk beeld naar buiten. Gemeenten vinden dat de structuur van JOUW Unit onduidelijk is door verschillende locaties met verschillende samenwerkingspartners. Over de vraag of JOUW Unit per gemeente een loket zou moeten hebben, oordelen gemeenten verschillend. Sowieso lijkt dit financieel niet haalbaar, maar ook om inhoudelijke redenen heeft het niet ieders voorkeur. Gemeenten zijn over het algemeen geen voorstander van uitbreiding van JOUW Unit met zwaardere doelgroepen. Binnen JOUW Unit is daarvoor volgens hen onvoldoende expertise, voor andere doelgroepen is een andere benadering nodig. Indien wel uitbreiden, dan is extra menskracht nodig. Ook de bedrijven staan afwijzend tegenover uitbreiding van huidige doelgroep, omdat zij vinden dat de kerntaak van JOUW Unit dan verwatert.

Samengevat:
JOUW Unit is in beweging, maar er is nog niet een duidelijke koers voor de toekomst.
Werk – Positionering van JOUW Unit op het Werkplein heeft in Doetinchem nog niet geleid tot integratie. In Winterswijk is men verder gevorderd, maar inmiddels is de verwachting dat de huidige locatie van het UWV Werkbedrijf wordt opgeheven. Integratie kan aanleiding zijn voor uitbreiding van

de doelgroep met werkzoekenden die een startkwalificatie bezitten, waarbij ook de leeftijdsgrens van 23 zou kunnen vervallen
Vanuit het onderwijs is behoefte aan betere aansluiting van JOUW Unit op de preventieve activiteiten die daar worden ondernomen. Hierbij past uitbreiding van de doelgroep met jongeren met praktijkonderwijs of (v)so. Tegen de afbakening van de doelgroep wordt heel verschillend aangekeken. Betrokkenen delen wat dit betreft niet één visie. JOUW Unit staat voor de keuze: kiezen voor één centrale, zelfstandige locatie voor *alle* jongeren op zoek naar scholing en/of werk of kiezen voor een hechtere relatie met het onderwijs.

6.3 De kracht van JOUW Unit: persoonlijke en effectieve begeleiding

Bij het denken over de toekomst is het verstandig rekening te houden met landelijke ontwikkelingen, maar minstens zo belangrijk is het om uit te gaan van de eigen kracht. Wat gaat er goed bij JOUW Unit, waarover zijn betrokkenen tevreden? De verworvenheden van de afgelopen jaren dienen bij het bepalen van de koers voor de toekomst behouden te blijven.

De betrokken partijen zijn in meerderheid tevreden over het bereik van de doelgroepen en over de resultaten van de begeleiding. Veel jongeren keren als gevolg van de begeleiding uiteindelijk weer terug naar school. De medewerkers van JOUW Unit zelf zijn hierover tevreden, jongeren oordelen ook meestal positief over de resultaten, net als gemeenten, bedrijven en hulpverlening. Als succesfactoren worden genoemd: intensief, regelmatig en persoonlijk contact tussen JOUW Unit en de jongeren.
De medewerkers van JOUW Unit slagen er in jongeren te motiveren om hun schoolloopbaan weer op te pakken. Het éénloket-principe werkt goed voor jongeren. Ze hebben niet met allerlei verschillende organisaties te maken, maar hebben persoonlijk contat met een vaste medewerker. Samenwerkings-partners zijn ook positief over de goede bereikbaarheid en betrouwbaarheid van medewerkers JOUW Unit.

Sommige partijen plaatsen wel kanttekeningen. Gemeenten vinden rol en doelstellingen JOUW Unit voldoende duidelijk, maar de werkwijze minder duidelijk. Er wordt vanuit JOUW Unit volgens de gemeenten te weinig teruggerapporteerd over aangemelde jongeren. Volgens sommigen is een valkuil van de persoonlijke aanpak van JOUW Unit dat medewerkers soms te betrokken zijn en te lang met jongeren bezig zijn. Vanuit de hulpverlening wordt opgemerkt dat jongeren met zwaardere problematiek niet altijd bij JOUW Unit terecht kunnen. Bij uitbreiding van de doelgroep zal dus ook gekeken moeten worden naar de beschikbare expertise.

In kwantitatieve termen zijn de resultaten vooral goed bij de doelgroep van de regionale consulenten kwalificatieplicht mbo. 71% is terug naar school gegaan. Wat betreft de doelgroep van de trajectbegeleiders ‘scholing en werk’ wordt in ongeveer 60% van de gevallen een positief resultaat geboekt. In het geval van de doelgroep van de werkende jongeren zonder startkwalificatie is het resultaat in percentages uitgedrukt het minst positief: naar schatting volgt een kwart van de jongeren die in deze doelgroep valt een traject. Deze doelgroep is ook lastiger te bereiken en moet vooral op basis van motivatie van verbetering van het toekomstperspectief overtuigd worden.

Samengevat:
Pluspunt van JOUW Unit is volgens de betrokkenen vooral de persoonlijke, intensieve en betrokken begeleiding van de jongeren.
Verbeterpunt is de transparantie van organisatie en werkwijze.
Resultaten − Het primaire doel van JOUW Unit is jongeren weer op het spoor naar een startkwalificatie te zetten. Wat dat betreft zijn de resultaten bij de regionale consulenten

kwalificatieplicht mbo het best. Zij hebben dan ook meer wettelijke mogelijkheden dan de andere medewerkers.

6.4 Advies: de toekomst van JOUW Unit

Een keuze voor de toekomst is onontkoombaar. De begeleiding vanuit JOUW Unit boekt goede resultaten, maar de huidige organisatievorm is op de lange termijn niet te handhaven, alleen al vanwege de bezuinigingen, en dan met name bij het UWV. Bovendien is de huidige organisatie voor betrokkenen en onvoldoende duidelijk. Een belangrijk uitgangspunt bij het bepalen van de koers voor de toekomst is dat de begeleiding zo kosten-effectief mogelijk moet zijn. Het is in beginsel een mooi streven om voor alle jongeren een aanbod te organiseren bij één loket, maar dit moet wel betaalbaar blijven. In tijden van bezuinigingen is het kostenaspect van extra groot belang. Verder zou uitbreiding van de doelgroep naar jongeren met startkwalificatie leiden tot een diffuser beeld, ook bij werkgevers en hulpverleners. Verder is meer eenvormigheid gewenst bij de organisatie in de subregio's. Nu verschilt de positionering, hetgeen leidt tot onduidelijkheid bij de betrokkenen.

Bij het uitzetten van een koers voor de toekomst dient rekening gehouden te worden met hetgeen we hierboven hebben beschreven: 1. de landelijke ontwikkelingen in wetgeving, toenemend accent op preventie en in samenhang daarmee de positionering van jongerenloketten, 2. de ontwikkelingen in de regio met betrekking tot de positie van JOUW Unit ten opzichte van UWV en sociale dienst, 3. de bereikte resultaten van JOUW Unit.

Ons advies komt neer op de volgende drie punten:
1. JOUW Unit concentreert zich op terugleiding naar het onderwijs van jongeren zonder startkwalificatie en werkt daarbij hecht samen met het onderwijs en met leerplicht;
2. Sociale dienst en UWV richten zich op de toeleiding naar de arbeidsmarkt;
3. De twee functies, toeleiding naar onderwijs en toeleiding naar werk, worden zo goed mogelijk met elkaar verbonden.

6.4.1 JOUW Unit concentreert zich op terugleiding naar onderwijs

Doelgroep – De belangrijkste doelgroep van JOUW Unit bestaat uit voortijdig schoolverlaters tot 23 jaar die niet beschikken over een startkwalificatie, geen werk hebben en niet in beeld zijn bij de sociale dienst. Deze jongeren worden nu begeleid door de regionale consulenten leer- en kwalificatieplicht en trajectbegeleiders 'scholing en werk'. Buiten de doelgroep vallen dan de jongeren met voldoende inkomsten, die nu begeleid worden door trajectbegeleiders 'werk en scholing' en jongeren met een startkwalificatie, die begeleid worden door klantmanagers WIJ.
Alleen door de focus duidelijk op deze groep gericht te houden, kan een goede afbakening ontstaan met de consulenten van de gemeenten en medewerkers van de leerwerkloketten. Juist deze afbakening geeft JOUW Unit een duidelijk profiel. De ervaringen met de begeleiding van deze groep jongeren zijn positief en de resultaten bevredigend. De laatste tijd is dit profiel minder duidelijker geworden door combinaties met de WIJ-consulenten en verhuizingen naar de Werkpleinen.

De consequentie van deze keuze is dat de begeleiding vanuit JOUW Unit bekostigd zou moeten worden vanuit de RMC-middelen. Subsidies ten behoeve van 'werk en scholing' zijn bedoeld voor een andere groep, namelijk jongeren die inmiddels inkomsten uit werk hebben.

Concentratie op terugleiden naar het onderwijs betekent niet dat de doelgroep wordt ingeperkt. Enerzijds valt de trajectbegeleiding 'werk en scholing' niet meer onder JOUW Unit, maar anderzijds zien we dat in toenemende mate jongeren vanuit het praktijkonderwijs of het speciaal onderwijs

instromen in het MBO. Strikt genomen hebben deze jongeren geen kwalificatieplicht, maar als ze eenmaal zijn toegelaten tot het MBO is het natuurlijk de bedoeling dat ze daar een kwalificatie halen. Gezien hun schoolloopbaan hebben deze jongeren een verhoogd risico op uitval. Het is dus zaak vooral in te zetten op preventie, maar daarmee zal schooluitval niet volledig kunnen worden voorkomen. Ook voor JOUW Unit is hier dus een taak. Deze doelgroep vraagt wel bijzondere nieuwe expertise. De medewerkers van JOUW Unit, die op zich voorstander zijn van uitbreiding met deze doelgroep, zullen daarvoor toegerust moeten worden. Daarvoor zal aanvullende financiering gezocht moeten worden. Het ligt voor de hand om dit te doen in goede samenwerking en afstemming met de nieuwe stichting D'RAN. Daarbij zou JOUW Unit zich volgens ons vooral moeten richten op die jongeren uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs die in het mbo instromen en daar een risico lopen, passend bij de rol die wij voor JOUW Unit in de toekomst zien. Waar het gaat om arbeidsmarktoriëntatie zien wij eerder een taak voor de arbeidmarktgerichte organisaties.

Positionering dichter bij het onderwijs – Positionering van JOUW Unit al dan niet bij een locatie van het Graafschapcollege, bijvoorbeeld bij het loopbaanplein, is een cruciale vraag, gezien de ontwikkelingen binnen de ROC's en ook het Graafschap College. Er is een nieuwe zorgstructuur opgezet op het Graafschap College en de school onderneemt veel activiteiten om jongeren binnenboord te houden. Door het inrichten van een loopbaanplein met uitzendbureaus etc. is er direct op de hoofdlocatie van het ROC een plek waar jongeren met hun vragen over hun loopbaan en opleiding terecht kunnen. Het is wel de vraag of de medewerkers van JOUW Unit daar zouden moeten worden gestationeerd, onder meer vanwege het streven om in de verschillende subregio's voor een vergelijkbare positionering te kiezen.

Ondanks de wenselijkheid van een nauwe samenwerking tussen JOUW Unit en ROC zijn er enkele argumenten tegen deze verhuizing: 1) deze jongeren hebben juist behoefte aan een setting buiten de school, zeker wanneer de doelgroep wordt ingeperkt tot wat zwaardere gevallen, 2) niet alle jongeren in de Achterhoek gaan naar het Graafschapcollege (ook naar Rijn IJssel en ROC Twente bijvoorbeeld), 3) het Graafschapcollege is sterk geconcentreerd in Doetinchem waardoor het argument betere bereikbaarheid voor jongeren buiten Doetinchem niet van toepassing is. Mogelijk is de vestiging Groenlo wel geschikt; op de vestiging Winterswijk wordt Educatie & Participatie aangeboden en is daardoor minder geschikt voor de doelgroep van JOUW Unit.

Preventie en curatie – Keuze voor positionering van JOUW Unit dichter bij het onderwijs betekent dat er betere mogelijkheden zijn voor een goede aansluiting tussen de preventieve en de curatieve aanpak van voortijdig schoolverlaten. Daarbij is het van belang opnieuw stil te staan bij de taak- en rolverdeling tussen onderwijs en JOUW Unit. Van de onderwijsinstellingen mag verwacht worden dat zij een belangrijke preventieve rol vervullen en uitval zoveel mogelijk tegengaan. Deze taak wordt gezien de wijzigingen in de wet, waarbij jongeren de eerste vier weken geacht worden zelf een passende opleiding of werk te vinden, des te belangrijker. We denken niet dat JOUW Unit zich sterk moet richten op deze categorie, vanwege een dan noodgedwongen verdunning van de aandacht die aan de jongeren besteed kan worden. Mochten jongeren desondanks uitvallen, dan komt JOUW Unit in beeld. De korte, lichte vormen van begeleiding worden dan in de toekomst verzorgd door het ROC. Voor JOUW Unit blijven dan de 'zwaardere' gevallen over. De kracht van JOUW Unit is de persoonlijke, intensieve en resultaatgerichte begeleiding. Dit is alleen met een beperkt aantal cliënten te bereiken; het is niet doenlijk en niet wenselijk dat JOUW Unit alle potentiële voortijdig schoolverlaters begeleidt. De grens zou bijvoorbeeld gelegd kunnen worden bij jongeren van wie verwacht wordt dat het begeleidingstraject door JOUW Unit minstens enkele maanden duurt.

6.4.2 Sociale dienst en UWV richten zich op de toeleiding naar de arbeidsmarkt

Als JOUW Unit dichter bij het onderwijs wordt gepositioneerd, betekent dat jongeren met een startkwalificatie *niet* tot de doelgroep behoren. Veel van deze jongeren behoren tot de doelgroep van de nieuwe Wet werken naar vermogen (Wwnv): de jongeren die nu een beroep kunnen doen op de WIJ, de sociale werkvoorziening en de Wajong. De Wwvn legt de integrale verantwoordelijkheid voor deze jongeren bij de gemeente.
De sociale diensten en de UWV's zullen zich inzetten om deze jongeren toe te leiden naar passend werk. Ook toeleiding naar een opleiding is een optie, maar te verwachten is dat in de praktijk toeleiding naar werk dominant zal zijn. Daarmee verschilt de aard van de begeleiding aanmerkelijk van die van JOUW Unit.
De consequentie van deze keuze is dat de doelgroep van de trajectbegeleiders 'werk en scholing' niet meer tot de doelgroep van JOUW Unit behoort, maar bij UWV en sociale dienst. De financiële middelen voor deze begeleiding worden dus ook niet meer ingezet ten behoeve van JOUW Unit. Deze begeleiding zal minder intensief en minder persoonlijk zijn dan de begeleiding vanuit JOUW Unit. Er zijn plannen om de dienstverlening vanuit het UWV zo veel mogelijk te digitaliseren. Die aanpak is fundamenteel anders dan de meer persoonlijke aanpak van JOUW Unit.

6.4.3 Verbinden van beide functies

Afbakening van de doelgroep is een keuze die min of meer noodgedwongen wordt gemaakt. Met het oog op de effectiviteit van de begeleiding en de behoefte aan duidelijkheid pleiten we ervoor dat JOUW Unit zich concentreert op de jongeren zonder startkwalificatie. Dat neemt niet weg dat het wenselijk is om de begeleiding van verschillende doelgroepen zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. De redenen waarom bij de start van de jongerenloketten gestreefd werd naar bundeling van de functies toeleiding naar scholing en toeleiding naar werk zijn nog steeds geldig. Alleen ligt het gezien de recente ontwikkelingen minder voor de hand om de verschillende werksoorten samen te voegen in één organisatie, gezien de recente ontwikkeling.

Samenwerking en afstemming – Hoewel we in dit onderzoek hebben geconstateerd dat er een beperkte overlap is tussen de doelgroepen van enerzijds RMC en anderzijds UWV en sociale dienst, is het van belang om afstemming tussen de verschillende werksoorten op een goede manier te regelen. Voor sommige jongeren geldt immers dat aanvankelijk wordt ingezet op terugleiden naar het onderwijs, maar dat in tweede instantie toeleiding naar werk meer wenselijk lijkt. Dat betekent dat ze vanuit een andere organisatie zullen worden begeleid. Het omgekeerde komt natuurlijk ook voor. Het is daarom belangrijk om procedures af te spreken voor:

- overdracht tussen de begeleiders van de verschillende instanties; bij voorkeur 'warm', dat wil zeggen niet alleen schriftelijk, maar ook mondeling;
- uitwisseling van gegevens over de begeleiding van jongeren;
- afstemming van de werkwijze waarop jongeren worden begeleid die op het grensvlak zitten.

Er is speciale aandacht nodig met betrekking tot de begeleiding van jongeren op het grensvlak tussen een traject op weg naar werk of naar scholing. Zo zijn er voortijdige schoolverlaters die behoren tot de doelgroep van JOUW Unit, maar voor wie terugkeer naar het onderwijs – om wat voor reden dan ook – geen reële optie is. Voor hen zullen er werk- en leerwerktrajecten moeten zijn, waarmee ze worden toegeleid naar de arbeidsmarkt. Samenwerking tussen RMC en UWV is daarbij wenselijk.
Ook het omgekeerde komt voor. Jongeren die zich aanmelden bij de klantmanager van WIJ en eigenlijk in aanmerking komen voor begeleiding naar scholing, omdat ze niet beschikken over een startkwalificatie, worden overgedragen naar JOUW Unit.

Regie – De gemeenten krijgen een belangrijke rol bij de uitvoering van de Wwnv. Bij die uitvoering zal er veel aandacht moeten zijn voor regie. Daarbij worden gemeenten geconfronteerd met de moeilijkheid dat voortijdig schoolverlaten en toeleiding naar opleiding en werk eerder een regionaal vraagstuk is dan een lokaal vraagstuk. Dat geldt overigens ook voor andere ontwikkelingen binnen het onderwijs, zoals de zorg binnen het onderwijs. Om die reden is samenwerking tussen gemeenten van belang. Dergelijke samenwerking komt in veel regio's al op gang. Naast een lokale educatieve agenda (LEA) wordt een regionale educatieve agenda (REA) opgezet. Een dergelijk samenwerkingsverband is van belang om effectief regie te kunnen voeren.

Bijlagen

Gespreksleidraad face-to-face interviews

1 Wat is uw functie en betrokkenheid bij JOUW Unit?
2 Wat en waarom vindt u (vanuit uw organisatie) de belangrijkste taken van JOUW Unit? (type activiteiten, b.v. begeleiding jongeren, advisering schoolkeuze, preventie),
3 Hoe tevreden bent u over de organisatie en uitvoering van JOUW Unit?
   a. Bereik van doelgroepen: zijn er groepen die niet goed bereikt worden?
   b. Organisatorisch, afstemming met andere organisaties, is er sprake van een sluitende keten?
   c. Inhoudelijk, de bereikte effecten (herplaatst in onderwijs, toeleiding naar werk)?
4 Hoe denkt u over de toekomst van JOUW Unit? Wat zijn volgens u belangrijke wijzigingen ten opzichte van de huidige constructie?
   a. Is uitbreiding van de doelgroep wenselijk? (praktijkonderwijs, moeilijk bemiddelbare jongeren, jongeren met startkwalificatie die opleidingsvragen hebben, jongeren van 23 jaar en ouder, eventueel andere doelgroepen?) Zijn er doelgroepen die in de toekomst niet meer door JOUW Unit worden beoogd?
   b. Organisatorisch: Wat zijn de consequenties van uitbreiding voor de werklast van medewerkers? Wat betekent uitbreiding van de doelgroep voor de samenwerking en afstemming met andere organisaties?
   c. Inhoudelijk: Wat zijn de te verwachten en te bereiken doelen van wijzigingen en uitbreidingen van de doelgroep?
5 Hoe verhoudt zich het werk van JOUW Unit tot de uitvoering van de Wet Investering Jongeren?
6 Welke afbakening tussen taken (jongerenloket, onderwijs, lokale zorgnetwerken) is wenselijk?
7 Afsluitend: zijn er onderwerpen die niet aan bod zijn gekomen maar wel belangrijk zijn voor het onderzoek?

Evaluatie JOUW Unit - Vragenlijst jongeren

Introductie

JOUW Unit werkt in de Achterhoek en is opgezet door de gemeente Doetinchem om jongeren zonder startkwalificatie (= mbo-diploma) naar een opleiding te leiden en om jongeren met een startkwalificatie te helpen een baan te vinden. Om te kijken of JOUW Unit goed functioneert, wordt er nu een evaluatie gehouden. De enquête is daar een onderdeel van. Aan het onderzoek doen 30 jongeren en daarnaast ook bedrijven, gemeenten en andere instanties mee.

Deze enquête bestaat uit korte vragen. De antwoorden die je geeft gebruiken we in het onderzoek, maar jouw naam wordt niet genoemd.

Vragen over de jongere

1. Geslacht
    a. man
    b. vrouw
2. Leeftijd
    a. (vul in aantal jaar)
3. Woonplaats
    a. (vul in naam woonplaats)
4. Wanneer kwam je voor het eerst bij JOUW Unit?
    a. (vul in datum of maand/jaar)
5. Welke opleiding deed je voor je bij JOUW Unit kwam?
    a. (vul in naam opleiding)
    b. (vul in type opleiding vmbo/havo/vwo/mbo/hbo/anders)
    c. (vul in bij mbo-opleiding niveau van de opleiding: 1/2/3/4)
    d. (vul in bij mbo-opleiding leerweg: BOL/BBL)
6. Had je van die opleiding toen een diploma gehaald?
    a. ja
    b. nee

Vraag over contact met JOUW Unit

7. Hoe kwam je bij JOUW Unit terecht?
    a. Door benaderring van JOUW Unit zelf
    b. Eigen initiatief jongere
    c. Via school
    d. Via andere persoon/instantie, namelijk: (vul in)
8. Hoelang duurde de periode dat je contact had met JOUW Unit (duur van de begeleidingsperiode)?
    a. (vul in aantal weken/maanden)
9. Hoe vaak heb je contact gehad met JOUW Unit?
    a. (vul in aantal contacten)
10. Waaruit bestonden de contacten met JOUW Unit? (meerdere antwoorden mogelijk)
    a. Gesprek(ken) met een medewerker van JOUW Unit
    b. Beroepskeuzetest, interessetest of dergelijke
    c. Doorverwijzing naar andere hulpverlening
    d. Begeleidingsgesprekken gedurende een langere periode
    e. Anders, namelijk (vul in)
11. Zijn je ouders ook door JOUW Unit gevraagd voor een gesprek?
    a. ja
    b. nee
12. Met hoeveel verschillende mensen van JOUW Unit heb je te maken gehad?
    a. (vul in aantal)
13. Met welk doel kwam je bij JOUW Unit? (verwachting vooraf)
    a. Uitvinden wat ik wilde/moest gaan doen (geen duidelijk toekomstbeeld)
    b. Beginnen van een nieuwe opleiding
    c. Vinden van werk
    d. Helpen oplossen van bepaalde problemen (vul ook in welke)
    e. Anders, namelijk (vul in)
14. Toen je bij JOUW Unit kwam en de eerste gesprekken heb gehad, wat werd toen als doel gesteld? (doel van de begeleiding)

   a. Uitvinden wat ik wilde/moest gaan doen (geen duidelijk toekomstbeeld)
   b. Beginnen van een nieuwe opleiding
   c. Vinden van werk
   d. Helpen oplossen van bepaalde problemen (vul ook in welke)
   e. Anders, namelijk (vul in)
15. Is dat doel bereikt?
   a. ja, helemaal
   b. nee, helemaal niet
   c. gedeeltelijk, namelijk (vul in)
16. Wat doe je nu?
   a. Opleiding, namelijk (vul in welke opleiding, zie vraag 5)
   b. Betaald werk, namelijk (vul in type werk)
   c. Anders, namelijk (vul in)

Vragen over beoordeling van JOUW Unit

17. Is JOUW Unit voor jou nuttig geweest?
   a. ja, heel nuttig
   b. ja, een beetje nuttig
   c. nee, niet nuttig

Nu volgen een paar uitspraken. Geef aan of je het ermee eens bent of niet.

18. De mensen van JOUW Unit waren heel aardig en behulpzaam
   a. eens
   b. oneens
   c. deels eens, deels oneens (vul in wat wel en wat niet)
19. De mensen van JOUW Unit hebben echt verstand van zaken
   a. eens
   b. oneens
   c. deels eens, deels oneens (vul in wat wel en wat niet)
20. De mensen van JOUW Unit houden zich aan hun afspraken
   a. eens
   b. oneens (vul in waarom)
   c. deels eens, deels oneens (vul in waarom)
21. Ik had naast JOUW Unit ook nog te maken met andere instanties die ongeveer hetzelfde wilden
   a. eens (vul in welke)
   b. oneens
22. Zonder hulp van JOUW Unit had ik mijn weg naar werk/opleiding ook wel gevonden
   a. eens
   b. oneens
   c. deels eens, deels oneens (vul in waarom)
23. JOUW Unit is er echt voor jongeren
   a. eens
   b. oneens (vul in waarom)
   c. deels eens, deels oneens (vul in waarom)
24. JOUW Unit is vooral gericht op werk en niet op het vinden van een opleiding
   a. eens
   b. oneens (vul in waarom)
   c. deels eens, deels oneens (vul in waarom)

Tot slot wil ik je vragen om een oordeel te geven over JOUW Unit

25. Wat vind je het beste aan JOUW Unit?
   a. (vul in)
26. Wat vind je het slechtste aan JOUW Unit?
   a. (vul in)
27. Welk rapportcijfer geef je JOUW Unit voor wat ze voor jou hebben gedaan?
   a. (vul in cijfer)

Evaluatie JOUW Unit - Vragenlijst bedrijven

Als voorbeeld wordt hier de vragenlijst bedrijven gepresenteerd. De vragenlijsten onder gemeenten, hulpverleners, scholen en samenwerkingsverbanden gaan steeds op dezelfde hoofdonderwerpen in en zijn dus grotendeels gelijk, maar wel steeds met een ander accent.

Introductie
In opdracht van de gemeente Doetinchem, coördinerende gemeente van RMC Achterhoek, wordt een evaluatie van het jongerenloket JOUW Unit uitgevoerd. Dit jongerenloket is oorspronkelijk opgezet als project in 2004. Inmiddels is besloten dat het jongerenloket wordt gecontinueerd; de vraag is op welke manier dit het beste georganiseerd kan worden.
Onderdeel van de evaluatie zijn korte telefonische interviews met onder meer bedrijven, scholen, gemeenten en andere betrokken instanties. Ook de jongeren zelf komen aan het woord.
Dit interview maakt deel uit van de enquête. De informatie uit de interviews wordt anoniem verwerkt.

Contacten met JOUW Unit

1. Op welke manier heeft u met JOUW Unit te maken (gehad)?
    a. Jongere in dienst via JOUW Unit
    b. Jongere op stage via JOUW Unit
    c. Advies of hulp gevraagd aan JOUW Unit
    d. Door JOUW Unit gevraagd om advies of hulp
    e. Anders, namelijk (vul in)
2. Hoeveel jongeren zijn via JOUW Unit geplaatst bij uw bedrijf?
    a. (vul in aantal)
3. Hoe vaak heeft u of uw bedrijf contact met JOUW Unit?
    a. (vul in aantal keer per week/maand/jaar)
4. Heeft u één vaste contactpersoon bij JOUW Unit of heeft u met verschillende personen te maken?
    a. één contactpersoon
    b. meerdere personen
5. Hoe heeft u JOUW Unit leren kennen?
    a. Eigen initiatief bedrijf
    b. Initiatief JOUW Unit
    c. Via een andere partij, namelijk (vul in)

Beoordeling JOUW Unit

6. Bent u tevreden over de jongeren die via JOUW Unit bij u terecht zijn gekomen?
    a. Tevreden
    b. Ontevreden, want (vul in)
7. Zijn de jongeren die via JOUW Unit bij u terecht kwamen voldoende voorbereid door JOUW Unit?
    a. Voldoende voorbereid
    b. Niet voldoende voorbereid, namelijk (vul in)
8. Is de begeleiding die JOUW Unit biedt aan de jongeren voldoende?
    a. Voldoende
    b. Onvoldoende, want (vul in)

De volgende uitspraken gaan over het contact met JOUW Unit. Geef aan of u het eens of oneens bent met de uitspraak. (vul per antwoord korte toelichting in)

9. JOUW Unit is altijd goed bereikbaar
    a. eens
    b. oneens
10. JOUW Unit komt afspraken goed na
    a. eens
    b. oneens
11. JOUW Unit is voor ons een belangrijke instantie om aan personeel te komen
    a. eens
    b. oneens
12. Wij werken vooral samen met JOUW Unit om jongeren te helpen
    a. eens
    b. oneens

13. JOUW Unit is belangrijk voor bedrijven
    a. eens
    b. oneens

Voor dat JOUW Unit bestond waren er verschillende instanties, zoals UWV, gemeente, sociale dienst, scholen en RMC, die zich met jongeren bezig hielden wat betreft werk en scholing. JOUW Unit is een krachtenbundeling. Nu volgen weer enkele uitspraken over de samenwerking tussen de instanties. Geef aan of u het eens of oneens bent met de uitspraak. (vul per antwoord korte toelichting in)

14. Door de komst van JOUW Unit is de samenwerking tussen de betrokken instanties verbeterd
    a. eens
    b. oneens
15. Ik vind het nog steeds onduidelijk wie voor welk deel verantwoordelijk is en waar ik terecht moet
    a. eens
    b. oneens
16. Ik merk weinig verbetering sinds de komst van JOUW Unit
    a. eens
    b. oneens
17. Gemeenten (sociale diensten) en UWV zouden nog veel meer moeten samenwerken als het om jongeren gaat
    a. eens
    b. oneens
18. Elke gemeente zou een eigen loket moeten hebben voor JOUW Unit
    a. eens
    b. oneens
19. JOUW Unit kijkt te weinig naar het belang van bedrijven
    a. eens
    b. oneens

Toekomst van JOUW Unit

20. Vindt u het een goed besluit dat JOUW Unit doorgaat?
    a. ja, want (vul in)
    b. nee, want (vul in)
21. Vindt u dat JOUW Unit in de toekomst nog andere doelgroepen zou moeten helpen?
    a. Nee
    b. Ja, namelijk andere doelgroepen met problemen
    c. Ja, ook jongeren die alleen werk zoeken
    d. Ja, ook oudere doelgroepen
    e. Ja, anders namelijk (vul in)
22. Vindt u dat JOUW Unit zich ook op andere taken zou moeten richten?
    a. Nee
    b. Ja, namelijk advisering bedrijven
    c. Ja, begeleiding jongeren op de werkplek
    d. Ja, anders namelijk (vul in)
23. Gaat uw bedrijf in de toekomst nog vaak met JOUW Unit samenwerken?
    a. ja, want (vul in)
    b. nee, want (vul in)

Algemeen oordeel over JOUW Unit

28. Wat vindt u het beste aan JOUW Unit?
    a. (vul in)
29. Wat vindt u het slechtste aan JOUW Unit?
    a. (vul in)
30. Welk rapportcijfer geeft u JOUW Unit voor wat ze voor uw bedrijf hebben gedaan?
    a. (vul in cijfer)

Achtergrondkenmerken 'klanten' JOUW Unit

Jongeren
Om een beeld te krijgen van de ervaringen van jongeren met JOUW Unit zijn telefonische interviews gehouden met 26 jongeren. Circa 58 procent van de geïnterviewde jongeren is van het mannelijke geslacht. De leeftijd van de jongeren varieert van 17 tot 23 jaar. De gemiddelde leeftijd van de jongeren is 19 jaar. Circa 42 procent van de jongeren is woonachtig in Doetinchem (11x). De overige jongeren wonen in Didam (2x), Lichtenvoorde (2x), 's Heerenberg (2x), Ulft (2x), Baak (1x), Doesburg (1x), Eibergen (1x), Gendringen (1x), Terborg (1x), Varsseveld (1x) en Winterswijk (1x). Circa 35 procent van de jongeren kwam in 2011 voor het eerst bij JOUW Unit (9x). De andere jongeren kwamen voor het eerst bij JOUW Unit in 2010 (7x), 2009 (6x), 2008 (2x) of in 2007 (1x).6

Het merendeel van de jongeren (73 procent) volgde een mbo-opleiding vóór het eerste contact met JOUW Unit. De overige jongeren deden een vmbo-opleiding (4x), havo-opleiding (1x) of waren aan het werk (2x). Bijna alle jongeren die een mbo-opleiding deden, volgden de Beroepsopleidende Leerweg (BOL). Het niveau van de mbo-opleiding varieert (2x niveau 1, 7x niveau 2, 4x niveau 3, 5x niveau 4, 1x niveau onbekend). Vijf jongeren hadden een diploma gehaald van de opleiding die ze volgden voor ze bij JOUW Unit kwamen. Bij drie van hen ging het om een diploma van een vmbo-opleiding of een mbo-opleiding niveau 1. Deze diploma's zijn nog geen startkwalificatie. Twee jongeren hadden reeds een startkwalificatie gehaald (niveau 2). De overige jongeren gaven aan niet gediplomeerd te zijn voor de opleiding die zij volgden voor ze bij JOUW Unit terecht kwamen. Enkele van deze jongeren geven expliciet aan wel certificaten behaald te hebben (2x), een opleiding op een lager niveau met diploma te hebben afgerond (2x; geen startkwalificatie) en/of inmiddels het diploma van de betreffende opleiding behaald te hebben (1x; diploma niveau 4).

Gemeenten
Om een beeld te krijgen van de ervaringen van gemeenten met JOUW Unit zijn telefonische gesprekken gevoerd met 12 sleutelfiguren werkzaam bij gemeenten. Gesproken is met betrokkenen van de volgende gemeenten in de regio Achterhoek: Bronckhorst, Oude IJsselstreek, Berkelland, Doesburg, Doetinchem, Montferland (2 personen), Oost Gelre, Aalten, Winterswijk, Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen[7] (ISWI; 2 personen) Met de betrokkenen is gesproken over de werkwijze van JOUW Unit, de samenwerking tussen de verschillende instanties en de effecten van JOUW Unit. Het valt op dat verschillende sleutelfiguren onvoldoende zicht hebben op diverse aspecten die betrekking hebben op deze thema's. Dit uit zich in het niet kunnen beantwoorden van diverse vragen die tijdens het interview gesteld zijn.

Bedrijven
Er is gesproken met vertegenwoordigers van zes bedrijven. Het gaat om bedrijven in de volgende branches: logistiek, restauratiebedrijf, logistiek dienstverlener, uitzendbranche, installatiebedrijf, machinebouw. Alle zes bedrijven hebben contact gehad met JOUW Unit. Drie bedrijven hebben/hadden een of twee jongeren in dienst via JOUW Unit, één bedrijf heeft/had een jongere op stage via JOUW Unit, en twee bedrijven zijn met JOUW Unit in gesprek (van plaatsing is nog geen sprake). De bedrijven hebben relatief frequent contact met JOUW Unit (afhankelijk van plaatsing) en meestal is er sprake van één vaste contactpersoon bij JOUW Unit. Drie bedrijven zijn benaderd door JOUW Unit en de andere drie bedrijven hebben JOUW Unit leren kennen via een ander kanaal.

6 Eén jongere kon zich niet meer herinneren wanneer hij/zij voor het eerst bij JOUW Unit kwam.
7 De gezamenlijke sociale dienst van de gemeenten Oude IJsselstreek en Aalten.

Hulpverlening
Er is gesproken met vijf personen, waarvan twee uit de geestelijke gezondheidszorg, een uit de jeugdhulpverlening, een uit de jeugdreclassering en een persoon werkzaam bij Team VSV. Veelal hebben zij te maken met meerdere contactpersonen binnen JOUW Unit. De intensiteit van de contacten is wisselend en hangt af van concrete zaken die in behandeling zijn.